

ՍԱՄՅՈՒԵԼ ԲԵՔԵԹ

ԳՈԴՈՅԻՆ ՍՊԱՍԵԼԻՍ

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

ԷՍՏՐԱԴՅՆ
ՎԼԱԿԻՄԻՐ
ՓՈԶԶՈ
ԼԱՔԻ
ՏՂԱ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

Գլուխական ճանապարհ: Մի ծառ: Երեկո:

Էստրագոնը նստած ցածր թմբին, փորձում է հանել կոշիկը: Նա ձգում է այն երկու ձեռքով, ծանր շնչելով: Դադարում է, տանջված հանգստանում է, սկսում նորից: Ինչպես առաջ: Մտնում է Վլադիմիրը: ԷՍՏՐԱԳՈՆ (նորից դադարելով).— Ոչինչ հնարավոր չէ անել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (առաջ գալով կարճ, ձգված քայլերով, ոտքերը լայն բացելով).— Ես սկսում եմ գալ այդ մտքին: Ողջ կյանքումս փորձել եմ վանել դա ինձնից, ասելով, Վլադիմիր, եղի՛ր խելամիտ, դու դեռ ամեն ինչ չես փորձել: Եվ ես վերսկսեցի պայքարը: (Նա խորհում է պայքարի մասին: Էստրագոնին): Ահա, դու նորից այստեղ ես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իրո՞ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես ուրախ եմ, որ դու վերադարձել ես: Կարծում էի դու ընդմիջտ գնացել ես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես նույնպես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նորից միասին, վերջապե՛ս: Մենք պետք է նշենք դա: Բայց ինչպե՛ս: (Մտաաւուզվում է): Կանգնիր, որ ես քեզ գրկեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (վրդովված).— Ո՛չ հիմա, ո՛չ հիմա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (վիրավորված, սառը).— Կարելի՞ է հարցնել, որտեղ է ձերդ մեծությունն անցկացրել գիշերը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի առվափոսում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (զարմանքով).— Առվափո՞ւ: Ո՞րտեղ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (առանց ցույց տալու).— Այնտեղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եվ նրանք քեզ չծեծեցի՞ն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծեծել ի՞նձ: Իհարկե, նրանք ինձ ծեծեցին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նույն մարդիկ, ինչ որ սովորաբա՞ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նո՞ւյն: Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երբ ես մտածում եմ դրա մասին... բոլոր այս տարիները... բայց ինձ համար... ո՞րտեղ դու կլիների... (Որոշակիորեն): Դու կլիների ոչ այլ ինչ, քան ռսկորների մի փոքր կույտ այս բոսպիսին, ոչ մի կասկած դրանում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո՞ ինչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա չափից դուրս է մի մարդու համար: (**Ռադար, առուզորեն**): Մյուս կողմից, ի՞նչ իմաստ ունի հուսահատվել հիմա, ահա թե ինչ: Մենք պետք է մտածեինք դրա մասին, երբ աշխարհը երիտասարդ էր, իննսունականներին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Էհ, վե՛րջ տուր դուրս տալուն և օգնիր ինձ հանել այս այլանդակ բանը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ձեռք-ձեռքի, Էյֆելյան աշտարակի ծայրից, առաջինների մեջ: Մենք հարգված էինք այդ օրերին: Այժմ շատ ուշ է: Մեզ նույնիսկ վերև չեն թողնի: (**Էստրագոնը քաշում է իր կոշիկը**): Ի՞նչ ես անում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հանում եմ կոշիկս: Քեզ հետ դա երբեք չի՞ պատահել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կոշիկները պետք է հանել ամեն օր, ես հոգնել եմ դա քեզ ասելուց: Ինչո՞ւ չես լսում ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (**թուլացած**).— Օգնի՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ցավեցնո՞ւմ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ցավեցնում է: Նա ուզում է իմանալ, ցավեցնո՞ւմ է, թե՞ ոչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**զայրացած**).— Ոչ ոք չի տանջվել, բացի քեզնից: Ես հաշվի մեջ չեմ: Կուզեի լսել, թե դու ինչ կասեիր, երբ ապրեիր այն, ինչ ես եմ տարել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ցավեցնո՞ւմ էր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ցավեցնում էր: Նա ուզում է իմանալ, ցավեցնում էր, թե՞ ոչ: (**Կռանալով**): Երբեք մի արհամարհիր կյանքի մանրուքները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ի՞նչ էիր ուզում, դու միշտ սպասում ես մինչև վերջին րոպեն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**մտախոհ**).— Վերջին րոպեն... (**Նա խորհում է**): Ուշացած հույսը կհիվանդացնե՞¹, ո՞վ է ասել դա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ չես օգնում ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երբեմն ես զգում եմ, որ միևնույնն է, դա զայիս է: Հետո ես դառնում եմ տարօրինակ: (**Նա հանում է գլխարկը, նայում է դրա ներքը, շոշափում է այն ներսից, ցնցում, նորից դնում գլխին**): Ինչպե՞ս ասեմ: Թեթևացած և միևնույն ժամանակ (**նա փնտրում է բառը**)... սարսափած: (**Արտահայտիչ**): Սար-սա-փած: (**Նա նորից հանում է գլխարկը, նայում դրա ներքը**): Չարմանալի է: (**Նա կտտացնում է գլխարկի եզրին, կարծես մի օտար մարմին**

հետացնելու համար, նայում է նորից ներսը, դնում գլխին): Ոչինչ
հնարավոր չէ անել:

Էստրագոնին ծայրահեղ ջանքերով հաջողվում է հանել կոշիկը:
Նա նայում է դրա ներսը, ձեռքը մտցնում, շրջում է գլխիվայր, ցնցում
է, նայում գետնին՝ ոչինչ չի՞ ընկել, ոչինչ չի գտնում, շոշափում է ներ-
սը՝ նորից անթարթ նայելով իր առջև:

Հետո՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչինչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Տույց տուր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Տույց տալու բան չկա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փորձի՛ր և հագի՛ր նորից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (զննած լինելով իր ոտքը).— Մի փոքր օդափոխեմ սրան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ահա այդպիսին է մարդը. իր ոտքի մեղքերի համար
մեղադրում է կոշիկներից: (Նա նորից հանում է գլխաքկը, նայում
է ներսը, շոշափում է, կտտացնում, փչում է ներս, նորից դնում
գլխին): Սա դառնում է սպառնալից: (Լնություն: Վլադիմիրը խորը
մտածմունքի մեջ է, Էստրագոնը ձգում է ոտքի մասները): Ավա-
զակներից մեկը փրկվեց: (Դադար): Դա լավ տոկոս է: (Դադար):
Գոգո՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ եթե մենք մեղանչենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մեղանչենք ինչո՞ւմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛... (Նա մտաւտուզվում է): Չարժե ընկնել մանրա-
մասների մեջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մեր ծնվելու համա՞ր:

Վլադիմիրը սրտանց ծիծաղում է և իսկույն դադարում՝ ձեռքը սեղ-
մած փորին, դեմքն աղավաղված:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մարդ այլևս չի համարձակվում նույնիսկ ծիծաղել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սարսափելի կարիք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պարզապես ժպտալ: (Նա ժպտում է անապասելի, բե-
րանը մինչև ականջները բացած, շարունակում է ժպտալ, դադա-
րում է նույնպես անապասելի): Դա նույն բանը չէ: Ոչինչ հնա-
րավոր չէ անել: (Դադար): Գոգո՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (վրդովված).— Ի՞նչ է եղել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու երբևէ կարդացե՞լ ես Աստվածաշունչը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Աստվածաշո՞ւնչը... (Նա մտաւտուզվում է): Ես պետք
է որ աչքի անցկացրած լինեմ դա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հիշո՞ւմ ես Ավետարանները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես հիշում եմ Ավետյաց երկրի քարտեզները²: Դրանք գունավոր էին: Շատ գեղեցիկ: Մեռյալ ծովը բաց կապույտ էր: Դրա միայն տեսքից էս ծարավում էի: Ահա թե ուր կգնանք մենք, ասում էի ես, ահա թե ուր կգնանք մեր մեղրամիսն անցկացնելու: Մենք կողայինք: Մենք Լոջանիկ կլինեինք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու պետք է բանաստեղծ լինեիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես էի': (Տույց է տալիս իր ցնցոտիները): Մի՞թե դա ակնհայտ չէ: (Լուրջում):

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որտե՞ղ կանգնեցի... Ինչպե՞ս է ոտքդ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նկատելիորեն ուռչում է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, այդ երկու ավազակները: Հիշո՞ւմ ես այդ պատմությունը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պատմե՛մ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՛չ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա կապանի ժամանակը: (Դադար): Դրանք երկու ավազակ էին, որ խաչվեցին նույն ժամանակ, ինչ որ մեր Փրկիչը³: Մեկը...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մեր ի՞նչը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մեր Փրկիչը: Երկու ավազակ: Մեկը, ասում են, փրկվեց, իսկ մյուսը... (Նա փնտրում է փրկվել բառի հակառակը)... անիծվեց:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Փրկվեց ինչի՞ց:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դժոխքից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ: (Նա չի շարժվում):

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եվ... (դադար)... ինչպե՞ս է, որ,— ես հուսով եմ, որ քեզ չեմ ձանձրացնում,— ինչպե՞ս է, որ չորս ավետարանիչներից միայն մեկն է խոսում փրկված ավազակի մասին⁴: Չորսն էլ եղել են այնտեղ, կամ մոտակայքում, և միայն մեկն է խոսում փրկված ավազակի մասին: (Դադար): Գոգո՛, կարո՞ղ ես կյանքում մի անգամ տոն տալ իմ ասածին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (չափազանցված ոգևորությամբ).— Դա, իսկապես, ինձ թվում է սարսափելի հետաքրքիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չորսից մեկը: Մնացած երեքից երկուսը ընդհանրապես ոչ մի ավազակ չեն հիշատակում, իսկ երրորդն ասում է, որ երկուսն էլ վիրավորեցին նրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞ւմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ:

- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչի՞ մասին է այս բոլորը: (**Դադար**): Վիրավորեցին
 ո՞ւմ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մեր Փրկչին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որովհետև նա նրանց չփրկեց:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դժոխքի՞ց:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հիմա՞ր: Մահվանից:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինձ թվաց, դու ասացիր դժոխքից:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մահվանից, մահվանից:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ, հետո՞ ինչ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուրեմն նրանք երկուսն էլ անհիծված պետք է լինեին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ինչո՞ւ ոչ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց մյուս Առաքյալը ասում է, որ մեկը փրկվեց:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո՞: Նրանք իրար հետ համաձայն չեն, անա և բո-
 լորը:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց չորսն էլ եղել են այնտեղ: Եվ միայն մեկն է խո-
 սում փրկված ավագակի մասին: Ինչո՞ւ հավատալ նրան ավելի,
 քան մյուսներին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞վ է հավատում նրան:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բոլորը: Դա միակ վարկածն է, որ մարդիկ գիտեն:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մարդիկ ապուշաչին կապիկներ են:
- Նա կանգնում է դժվարությամբ, կաղալով գնում է ձախ եզրը,
 կանգնում է, նայում հեռուն՝ ձեռքով աչքերին շվաք անելով, շրջվում
 է, գնում աջ եզրը, նայում հեռուն: Վլադիմիրը հետևում է նրան, հետո
 գնում-բարձրացնում է նրա կոշիկը, նայում ներսը, արագորեն գցում է:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թո՞ւ: (Նա թքում է):
- Էստրագոնը շարժվում է կենտրոն, կանգնում՝ մեջքը դահլիճին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիանալի տեղ: (Նա շրջվում է, գալիս առաջ, կանգ-
 նում է՝ դեմքը դահլիճին): Ոգեշնչող հեռանկարներ: (**Շրջվում է
 դեպի Վլադիմիրը**): Արի գնանք:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք Գողոթին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Աա՛: (**Դադար**): Դու վատա՞ն էս, որ հենց այստեղ է:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչը:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Որ մենք պետք է սպասենք:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա ասաց՝ ծառի մոտ: (**Նրանք նայում են ծառին**):
 Դու ուրիշ ծառ տեսնո՞ւմ ես:

- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է սա:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չգիտեմ: Ուռեմի:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞ր եմ տերևները:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պետք է որ չորացած լինեն:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Էլ լաց չի լինում:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կամ գուցե հիմա ժամանակը չէ:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինձ թվում է, ավելի նման է թփի:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թփուտի:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Թփի:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թը... Ի՞նչ ես ուզում ինձ համոզել: Որ մենք սխալ
տե՞ղ ենք եկել:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա արդեն այստեղ պետք է լիներ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա հաստատ չապաց, որ կգա:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե նա չգա՞:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք կգանք վաղը:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եվ հետո մյուս օրը:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հնարավոր է:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եվ այդպես շարունակ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բանն այն է...
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մինչև որ նա գա:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու անգույթ ես:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երեկ էլ մենք այստեղ էինք:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛ր, ոչ, դու սխալվում ես:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ էինք անում մենք երեկ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչ էինք անում մենք երե՞կ:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչ... (Չայրացած): Ոչինչ հաստատ չէ, երբ քեզ հետ
եմ խոսում:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իմ կարծիքով մենք այստեղ էինք:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ (շուրջը նայելով).— Դու հիշո՞ւմ ես տեղը:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես դա չապացի:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուրե՞մն:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա գործը չի փոխում:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Միևնույնն է... այս ծառը... (շրջվելով դեպի դահլիճը)
... այս ճահիճը:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու վստա՞հ ես, որ հենց այս երեկո է:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչը:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Որ մենք պետք է սպասենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա սասց՝ շաբաթ: (Դադար): Կարծեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարծում ես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պետք է, որ նշած լինեմ դա:

Նա շոշափում է զբազանները, որոնք պայթում են զանազան մանր-մունր բաներից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (շատ նենգորեն).— Բայց ո՞ր շաբաթը: Եվ շաբաթ է արդյոք այսօր: Իսկ գուցե կիրակի՞ է: (Դադար): Կամ երկուշաբթի՞: (Դադար): Կամ երեքշաբթի՞:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (կատաղորեն նայելով շուրջը, կարծես ամսաթիվը գրված է շուրջը).— Դա հնարավոր չէ՛:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կամ հինգշաբթի՞:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ պետք է անենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եթե նա եկել է երեկ, և մենք այստեղ չենք եղել, ապա կարող ես վստահ լինել, որ էլ չի գա այսօր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց դու ստում ես, մենք երեկ այստեղ էինք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես կարող էի սխալվել: (Դադար): Արի մի բուպե լը-նենք, չե՞ս առարկում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (թույլ).— Լավ: (Էստրագոնը նստում է թմբին: Վլադիմիրը անհանգիստ ետ ու առաջ է քայլում, կանգնելով ժամանակ առ ժամանակ՝ հեռուն նայելու համար: Էստրագոնը քնում է: Վլադիմիրը կանգնում է Էստրագոնի առջև) Գոգո՛: Գոգո՛: Գոգո՛: Էստրագոնը կարուկ արթնանում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (վերադառնալով իր վիճակի սարսափին).— Ես ռնա՛ծ էի: (Մեղադրանքով): Ինչո՞ւ երբեք ինձ չես թողնում քնել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես մեհակությունն զգացի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես երազ տեսա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի՛ պատմիր ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես տեսա, որ...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի՛ պատմիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ձեռքի շարժում դեպի երկինքը).— Այս մեկը հերի՞ք է քեզ: (Կոտորուն): Դա լավ չէ քո կողմից, Դիդի՛: Ո՞ւմ սխալ է պատմեմ ես իմ անձնական մղձավանջները, եթե քեզ չեմ կարող պատմել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թող դրանք մնան անձնական: Օ ու գիտես, որ ես դա տանել չեմ կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (առողջ).— Լինում են ժամանակներ, երբ ես մտածում եմ, ավելի լավ չէ՞ր լինի մեզ համար բաժանվելը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու հեռու չէիր գնա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա շատ վատ կլինէր, իսկապէս, շատ վատ: (**Դադար**): Այնպէս չէ՞, Դիդի՛, իսկապէս, շատ վատ: (**Դադար**): Երբ մտածում ես ճանապարհի գեղեցկության մասին: (**Դադար**): Եվ ճամփորդների բարության: (**Դադար: ՔՃՃԵԼՈՎ**): Այնպէս չէ՞, Դիդի՛:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հանգստացիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (զգացմունքով).— Հանգիստ... հանգիստ... Կարգին մարդիկ ասում են հանգիստ: (**Դադար**): Դու գիտե՞ս անգլիացու պատմությունը հասարակաց տանը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պատմիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Է՛, վերջ տուր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի անգլիացի խմում է սովորականից մի փոքր ավելի և գնում է հասարակաց տուն: Տիրուհին հարցնում է նրան՝ ինչ է ուզում՝ շիկամա՞գ, սևամա՞գ, թե՞ կարմիր մազերով մեկին: Ծարունակիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Վե՛րջ տուր:

Վլադիմիրը դուրս է գալիս հապշտապ: Էստրագոնը կանգնում և հետևում է նրան մինչև բեմեզրը: Ձեռքով, ինչպէս բռնցքամարտիկին ոգեշնչող հանդիսատեսը, տարօրինակ շարժումներ է անում: Ներս է գալիս Վլադիմիրը. նա շրջանցում է Էստրագոնին, գլխահակ կտրում է բեմը: Էստրագոնը քայլ է անում նրա ուղղությամբ, կանգնում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (մեղմորեն).— Դու ուզում էիր ինձ հետ խոսե՞լ: (**Լոռություն:** Էստրագոնը մի քայլ է անում առաջ): Դու ինձ ասելի՞ք ունես: (**Լոռություն:** Եվս մի քայլ առաջ): Դիդի՛...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (առանց շրջվելու).— Ես քեզ ոչ մի ասելիք չունեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (քայլ առաջ).— Դու գայրացա՞ծ ես: (**Լոռություն:** Քայլ առաջ): Ներիր ինձ: (**Լոռություն:** Քայլ առաջ: Էստրագոնը ձեռքը դնում է Վլադիմիրի ուսին): Դե՛, Դիդի՛: (**Լոռություն:** Տո՛ւր ինձ ձեռքդ: (**Վլադիմիրը շրջվում է**): Գրկի՛ր ինձ: (**Վլադիմիրը մեղմանում է:** Նրանք գրկախառնվում են: Էստրագոնը ետ է ցատկում): Քեզնից սխտորի հո՛տ է գալիս:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա լավ է երիկամների համար: (**Լոռություն:** Էստրագոնը ուշադիր նայում է ծառին): Ի՞նչ անենք հիմա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք սպասում ենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, բայց քանի դեռ սպասում ենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ կասես մեզ կախելու մասին:

Վլադիմիրը շփուկ է Էստրագոնի ականջին: Էստրագոնը շատ

գարմացած է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իր բոլոր հետևանքներով: Որտեղ որ ընկնում են, թրմ-
րախոտեր են աճում: Ահա թե ինչու են նրանք ճչում, և որ նրանց
պոկում են: Չգիտե՞իր դա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի անսիջապես մեզ կախենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծյուղի՞ց: (Նրանք գնում են դեպի ծառը): Ես չեմ վա-
տահում սրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Միշտ էլ կարելի է փորձել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գնա առաջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Քեզնից հետո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՛չ, ո՛չ, առաջ դու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ ես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու ինձնից թեթև ես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հենց դա է, որ կա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չհասկացա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Փորձիր, մտածիր:

Վլադիմիրը փորձում է, մտածում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (վերջապես).— Ես մնում եմ խախարում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ահա թե ինչ: (Նա մտածում է): Ծյուղը... ճյուղը...

(Զայրացած): Գլխիդ զոռ տուր, չե՞ս կարող:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու իմ միակ հույսն ես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ճիգով).— Գոգո թեթև— ճյուղը չջարդվել— ճյուղը—
Գոգո մահանալ: Դիդի ծանր— ճյուղը ջարդվել— Դիդի մեռալ:
Հաշվի առնելով...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես դրա մասին չէի մտածել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եթե դա քեզ կախի, ապա կկախի և ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց արդյո՞ք ես քեզնից ծանր եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու այդպես ասացիր: Ես չգիտեմ: Մեկ երկրորդ հա-
վանականությունն կա: Կամ համարյա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լավ: Ի՞նչ անենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի ոչինչ չանենք: Դա ավելի ապահով է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Արի ապաստենք և տեսնենք նա ինչ կասի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞վ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գողոն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ միտք է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Արի ապաստենք, մինչև ճշգրիտ իմանանք, ինչպիսի՞ն է
մեր վիճակը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մյուս կողմից ավելի լավ է երկաթը տաք-տաք ծեծել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինձ հետաքրքրում է, թե ինչ կատաղարկի նա մեզ:

Հետո մենք կարող ենք համաձայնվել կամ մերժել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկապես, ի՞նչ խնդրեցինք նրան մեզ համար անել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու այնտեղ չէի՞ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես չէի կարող լսել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛... , որոշակի ոչի՞նչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի տեսակ աղոթք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկապես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի աղոտ խնդրանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծիշտ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եվ ի՞նչ պատասխանեց նա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որ ինքը կնայի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Որ չի կարող ոչինչ խոստանալ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որ պետք է դրա մասին մտածի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իր տան խաղաղության մեջ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Խորհրդակցի իր ընտանիքի հետ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իր ընկերների:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իր գործակալների:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իր թղթակիցների:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իր հաշվեգրքերի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իր բանկային հաշիվների:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մինչև որոշում ընդունելը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա նորմալ երևույթ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդպես չէ՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարծում եմ այդպես է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես էլ եմ այդպես կարծում: (Լռություն):

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (մտահոգ).— Իսկ մե՞նք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչպե՞ս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ասացի՝ «իսկ մե՞նք»:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ձեմ հասկանում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Որպես ի՞նչ մենք պետք է ներս գանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ներս գա՞նք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սպասիր, մտածիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ներս գա՞լ: Մեր ձեռքերի և ձեռքերի վրա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդքան վա՞տ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ձերդ Բարձրությունն ուզում է հաստատել իր բացառիկ իրավունքները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք այլևս ոչ մի իրավունք չունե՞նք:

Վլադիմիրի ծիծաղը՝ առաջվա պես բռնագրոսիկ. թեթև ժպիտ:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու ինձ ստիպեցիր ծիծաղել, եթե դա արգելված չի-
նէր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք կորցրե՞լ ենք մեր իրավունքները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք դրանք ցրիվ ենք սվել:

Լոռություն: Նրանք անշարժ են, թևերը կախած, գլխահակ, ծնկները
ծալած:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (թույլ).— Մենք կապված չե՞նք: (Դադար): Մենք...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (բարձրացնելով ձեռքը).— Լսի՛ր:

Նրանք լսում են խիստ ձգված դիրքով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ոչինչ չեմ լսում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ար՛ս: (Նրանք լսում են: Էստրագոնը կորցնում է հա-
վասարակչությունը, համարյա ընկնում: Նա բռնում է Վլադիմի-
րի ձեռքը, որը ցնցվում է: Լսում են իրար վրա թեքված): Ոչ էլ ես:
Հանգստության հոգոցներ: Նրանք հանգստանում են և բաժանվում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու ինձ վախեցրիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես կարծեցի դա նա է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞վ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գողոն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պա՛հ: Քամին եղեգների մեջ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կարող եմ երդվել, որ բղավոց լսեցի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ինչո՞ւ պետք է նա գոռար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իր ձիու վրա: (Լոռություն):

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես սոված եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գազար ուզո՞ւմ ես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ուրիշ բան չունե՞ս:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պետք է որ շաղգամ էլ ունենամ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գազար տուր ինձ: (Վլադիմիրը բրբրում է գրպաննե-
րը, հանում է շաղգամը և տալիս Էստրագոնին, որը կծում է այն:
Զայրացած): Սա շաղգամ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, ներողություն: Ես կարծեցի գազար է: (Նա նորից
բրբրում է գրպանները և շաղգամից բացի ոչինչ չի գտնում): Մի-
այն շաղգամ կա: (Նա փնտրում է): Պետք է որ վերջինը կերած
լինես: (Նա փնտրում է): Սպասիր, ունեմ: (Հանում է մի գազար
և տալիս Էստրագոնին): Ահա, սիրելի՛ բարեկամ: (Էստրագոնը
չորացնում է դա իր թևի վրա և սկսում ուտել): Դանդաղ կեր,
վերջինն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ծամելով).— Ես քեզ հարց սվեցի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու պատասխանեցի՞ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞նց է գազարը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գազար է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծատ լավ, շատ լավ: (Դադար): Ի՞նչ էիր ուզում իմա-
նայ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մոռացա: (Ծամում է): Ահա թե ինչն է ինձ անհան-
գըստացնում: (Նա շնորհակալությամբ նայում է գազարին, կա-
խում է մատների արանքից): Ես երբեք չեմ մոռանա այս գա-
զարը: (Նա մտազբաղ ծծում է գազարի ծայրը): Օ՛, այո, հիմա
հիշեցի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (բերանը լիքը, անհասկանալի).— Մենք կապված չե՞նք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես չեմ լսում քո ոչ մի բանը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ծամում է, կոպ տալիս).— Ես հարցնում եմ քեզ՝ արդյոք
մենք կապված չե՞նք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կապվա՞ծ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կապ-ված:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ է նշանակում կապված:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց ո՞ւմ: Ո՞ւմ հետ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Քո այդ մարդու:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գողոյի՞: Կապված Գողոյի՞ն: Ինչպիսի՞ գաղափար: Ոչ
մի դեպքում (Դադար): Առայժմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրա անունը Գողո՞ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կարծեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պատկերացրու միայն: (Նա տերևից բռնած բարձրաց-
նում է գազարի մնացորդը, շարժում աչքի առջև): Զարմանալի է,
ինչքան շատ եմ ուտում, այնքան վատ է գնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինձ մոտ լրիվ հակառակն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այլ խոսքո՞վ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչքան շատ եմ ուտում, այնքան ավելի լավ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (երկար մտածելուց հետո).— Դա՞ է հակառակը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Խառնվածքի հարց է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բնավորության:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչինչ անել չի լինի դրա հետ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ մի օգուտ պայքարելուց:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մարդ այն է, ինչ որ կա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ մի օգուտ կաշվից դուրս գալուց:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Էականը չի փոխվում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչի՞նչ հնարավոր չէ անել: (Նա գազարի մնացորդը առաջարկում է Վլադիմիրին): Ուզո՞ւմ ես վերջացնել սա:

Մի ուժեղ գոռոց, շատ մոտ: Էստրագոնը զցում է գազարը: Նրանք անշարժ են, հետո միասին անապասելիորեն վազում են դեպի եզրը: Էստրագոնը կանգնում է ճանապարհի կեսին, վազում ետ, բարձրացնում գազարը, դնում գրպանը, վազում է դեպի Վլադիմիրը, որը սպասում է նրան, նորից կանգնում է, վազում է ետ, բարձրացնում կոշիկը, վազում Վլադիմիրին միանալու: Իրար կպած, ուտերը կռացրած, վրտանգից վախով թաքնվելով, նրանք սպասում են:

Մտնում են Փոզզոն և Լաքին: Փոզզոն վարում է Լաքին՝ պարանը կապած նրա վզին, այնպես որ Լաքին առաջինն է հայտնվում, այնուհետև պարանը, որն այնքան երկար է, որ թույլ է տալիս նրան հասնել բեմի մեջտեղը, նախքան Փոզզոյի հայտնվելը: Լաքին կրում է մի ծանր ճամպրուկ, մի ծալովի նստարան, ուտելիքների մի զամբյուղ և մի վերարկու: Փոզզոն՝ մի մտրակ:

ՓՈԶԶՈ (դրսից).— Առա՛ջ: (Մտրակի ճայթյուն: Փոզզոն հայտնվում է:

Նրանք կտրում են բեմը: Լաքին անցնում է Վլադիմիրի և Էստրագոնի մոտով և դուրս է գալիս: Փոզզոն, տեսնելով Վլադիմիրին և Էստրագոնին, կանգնում է: Պարանը ձգվում է: Փոզզոն այն կատաղորեն քաշում է): Ե՛տ:

Բեռնված Լաքին աղմուկով վայր է ընկնում: Վլադիմիրը և Էստրագոնը շրջվում են դեպի նա, երկմտելով՝ նրան օգնելու ցանկության և ուրիշի գործերին չխառնվելու մտայնության միջև: Վլադիմիրը մի քայլ է անում դեպի Լաքին, Էստրագոնը ետ է քաշում նրա թևքից:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թող գնամ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մնա տեղումդ:

ՓՈԶԶՈ.— Զգույշ եղիր: Նա կատաղի է: (Վլադիմիրը և Էստրագոնը շրջվում են դեպի Փոզզոն): Օտարների հետ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ցածր ձայնով).— Սա նա՞ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞վ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (փորձելով հիշել անունը).— Հըը...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գողո՞ն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:

ՓՈԶԶՈ.— Ես ներկայանում եմ. Փոզզո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Էստրագոնին).— Բոլորովին ո՛չ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (երկչուտ, Փոզզոյին).— Դուք պարոն Գողոն չե՞ք, սը՛ր:

ՓՈԶԶՈ (ահարկու ձանով).— Ես Փո՛զզոն եմ: **(Լռութուն):** Փոզզո՛:
(Լռութուն): Մի՛թե այդ անունը ոչինչ չի ասում ձեզ: **(Լռութուն):**
 Ես ասացի, մի՛թե այդ անունը ոչինչ չի ասում ձեզ:
Վլադիմիրը և Էստրազոնը հարցական հայացքով նայում են իրար:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ձևացնելով, թե փնտրում է) — Պոզզո... Պոզզո...
ՎԼԱԴԻՄԻՐ (նույնը).— Փոզզո՛... Փոզզո՛...
ՓՈԶԶՈ.— Փփոզզոզոո՛:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Աա, Փոզզո... իրոք... Փոզզո...
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փոզզո՞, թե՞ Պոզզո:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Փոզզո... ոչ... վախենում եմ ես... ոչ... չեմ կարծում,
 որ... **(Փոզզուն առաջ է գալիս սպառնալից):**
ՎԼԱԴԻՄԻՐ (հաշտվողաբար).— Ես մի ժամանակ մի քնտանիք գի-
 տեի Գոզզո անունով: Մայրը ելունդ ուներ դեմքին:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ (շտապողաբար).— Մենք այս վայրերից չենք, սը՛ր:
ՓՈԶԶՈ (կանգնելով).— Դուք մարդ արարած եք համեմայն դեպս:
(Նա դնում է ակնոցը): Ինչքան ես տեսնում եմ: **(Հանում է ակ-
 նոցը):** Նույն տիպի, ինչ որ ես: **(Նա սկսում է քահ-քահ ծիծա-
 դե):** Նույն տիպի, ինչ որ Փոզզոն: Ստեղծված աստծո պատ-
 կերով:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գիտեք ինչ...
ՓՈԶԶՈ (անստարկելի տոնով).— Ո՛վ է Գոդոն:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գոդո՞ն:
ՓՈԶԶՈ.— Դուք ինձ Գոդոյի տեղը դրեցիք:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Թ՛, ոչ, սը՛ր, ոչ մի վարկչան, սը՛ր:
ՓՈԶԶՈ.— Ո՛վ է նա:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թ՛, նա... նա այնպես մի ծանոթ է:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բոլորովին ոչ, մենք բազիվ գիտենք նրան:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծիշտ է... մենք նրան շատ լավ չգիտենք... բայց միե-
 նույնն է:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Անձամբ ես նրան նույնիսկ չեմ ճանաչի, եթե տեսնեմ:
ՓՈԶԶՈ.— Դուք ինձ նրա տեղը դրեցիք:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ես ցատկելով Փոզզոյի առջևից).— Գիտեք ինչ... դուք
 հասկանում եք... փոշին... լարվածությունը... սպասումը... ես խու-
 տովանում եմ... ես կարծեցի... միայն մի վայրկյան...
ՓՈԶԶՈ.— Սպասո՛ւմ: Ուրեմն դուք սպասո՛ւմ եք նրան:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գիտեք ինչ...
ՓՈԶԶՈ.— Այստե՛ղ: Իմ հողի վրա՛:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք ոչ մի վնաս չենք տալիս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք մեզ լավ ենք պահում:

ՓՈԶԶՈ.— Ծանապարհը բաց է բոլորի համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք նույնպես այդ կարծիքին ենք:

ՓՈԶԶՈ.— Դա խայտառակություն է: Բայց դա այդպես է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք ոչինչ չենք կարող անել:

ՓՈԶԶՈ (մեծահոգաբար).— Եկեք այնու դրա մասին շխտենք: (Քաշում է պարանը): Վե՛ր, խո՛գ: (Դադար): Ամեն անգամ, երբ նա ընկնում է, քնում է: (Քաշում է պարանը): Վե՛ր, խո՛գ: (Լաքիի շարժումների և բեռների աղմուկը: Փոզզոն քաշում է պարանը): Ե՛տ: (Մտնում է Լաքին՝ ետ-ետ քայլելով): Կանգնի՛ր: (Լաքին կանգնում է): Ծրջվի՛ր: (Լաքին շրջվում է: Վլադիմիրին և Էստրագոնին, բարեկամաբար): Պարոնա՛յք, ես երջանիկ եմ ձեզ հանդիպելու համար: (Տեսնելով նրանց անվստահությունը): Այո, այո, անկեղծորեն երջանիկ: (Նա քաշում է պարանը): Ավելի մո՛տ: (Լաքին մոտենում է): Կանգնի՛ր: (Լաքին կանգնում է: Վլադիմիրին և Էստրագոնին): Այո, ճանապարհը երկար է թվում, երբ մարդ ճանապարհորդում է մենակ ամբողջ... (Նա գնում է իր ժամացույցը)... այո... (հաշվում է) այո... վեց ժամ, ճիշտ է, ամբողջ վեց ժամ, և ոչ մի կենդանի շունչ: (Լաքիին): Վերարկո՛ւն: (Լաքին ցած է դնում ճամպրուկը, մոտենում է, տալիս վերարկուն, ետ է գնում իր տեղը, բարձրացնում ճամպրուկը): Պահի՛ր սա: (Փոզզոն պարզում է մտրակը: Լաքին մոտենում է՝ երկու ձեռքերն էլ գրազված, վերցնում է մտրակը առամներով, հետո վերադառնում է իր տեղը: Փոզզոն սկսում է հագնել վերարկուն: Դադարում է): Վերարկո՛ւն: (Լաքին ցած է դնում ճամպրուկը, զամբյուղը և նշատաբանը, մոտենում է, օգնում Փոզզոյին վերարկուն հագնել, վերադառնում է իր տեղը, բարձրացնում ճամպրուկը, զամբյուղը և նստատանը): Այս երեկո աշնան շունչ կա օդում: (Փոզզոն կոճկում է վերարկուն, թեքվում, գնում է իրեն, ուղղվում է): Մըտրա՛կը: (Լաքին մոտենում է, թեքվում, Փոզզոն վերցնում է մտրակը նրա բերանից, Լաքին ետ է գնում դեպի իր նստարանը): Այո, պարոնա՛յք, ես չեմ կարող երկար դիմանալ ստանց իմ նմանների ընկերակցության: (Նա ակնոցը դնում է աչքին և նայում երկու իր նմաններին): Նույնիսկ, երբ նմանությունը լիակատար չէ: (Նա հանում է ակնոցը): Նստարա՛նը: (Լաքին ցած է դնում ճամպրուկն ու զամբյուղը, մոտենում է, բացում նստարանը, դնում ցած, վերադառնում իր տեղը, բարձրացնում է ճամպրուկն ու զամբյուղը): Ավելի՛ մոտ: (Փոզզոն նստում է, դնում է մտրակի բռնակը

Լաքիի կրծքին և հրում): Ե՛տ: (Լաքին մի քայլ է անում ետ): Ա-
 վելի՛: (Լաքին ևս մի քայլ է անում ետ): Կանգնի՛ր: (Լաքին կանգ-
 նում է: Վլադիմիրին և Էստրազոնին): Ահա թե ինչու, ձեր թույլ-
 տրվությանը, ես առաջարկեցի մի պահ զվարճանալ, նախքան
 կշարունակեմ իմ վտանգավոր ձեռնարկումը: Չամբո՛ւղը: (Լաքին
 մոտենում է, տալիս է զամբոյուղը, գնում իր տեղը): Մաքուր օդը
 կատաղի ախորժակ է բացում: (Բացում է զամբոյուղը, հանում մի
 կտոր հավ, հաց և մի շիշ գինի): Չամբո՛ւղը: (Լաքին մոտենում
 է, վերցնում զամբոյուղը, վերադառնում իր տեղը): Հեռո՛ւ: (Լաքին
 քայլ է անում ետ): Նրանից զարշահոտություն է փչում: Երջանիկ
 օրե՛ր: (Նա խմում է շիշ, դնում ցած, սկսում ուտել: Լոռություն,
 Վլադիմիրը և Էստրազոնը, սկզբում զգուշորեն, հետո ավելի հա-
 մարձակ, սկսում են պտտվել Լաքիի շուրջը՝ զննել նրան ոտքից
 գլուխ: Փոզոն ազահորեն ուտում է հավը՝ դեն գցելով ոսկորները
 դրանք ծծելուց հետո: Լաքին կռանում է, մինչև որ ճամպրուկն
 ու զամբոյուղը բավում են գետնին, հետո ուղղվում է կտրուկ և սկը-
 սում է նորից կռանալ: Ոտքի վրա քնող մարդու ութմիկ շարժում):

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչն է անհանգստացնում նրան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա հոգնած է թվում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ ճամպրուկները ցած չի դնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես ի՞նչ գիտեմ: (Նրանք մտա են Լաքիին): Չգո՛ւյշ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի բան ասա նրան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նայի՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (ցույց տալով).— Նրա վիզը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (նայելով նրա վզին).— Ես ոչինչ չեմ տեսնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այստեղ:

Էստրազոնը մոտենում է Վլադիմիրին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛, տեսա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թարմ վերք է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պարանից է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծիռամից է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Աներեակայելի է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա հանգույցն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա կապն է:

Նրանք վերսկսում են հետազոտությունը՝ մանրամասն զննելով դեմ-
 քը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա վատ տեսք չունի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (թոթվելով ուտերը, դեմքը ծաւաճոելով).— Այդ կարծի-
քի՞ն ես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի փոքր կանաչի է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նայիր բերանի թուփին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Անխուսափելի է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նայիր բերանի փալիւքին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երևի նա տկարամիտ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կրետին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (նայելով ավելի մոտիկից).— Դա նման է խալիպի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (նույնպէս).— Դա ստույգ չէ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա ծանր է շնչում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Անխուսափելի է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ նրա աչքե՛րը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է եղել նրանց:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դեմքից դուրս են պրծած:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Վերջին շնչում նայում է ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա ստույգ չէ: (Պաղար): Մի հարց տուր նրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ կլինի՞ դա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ ի՞նչ ոչիսկ ենք անում մենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (երկչուտ).— Պարո՛ն...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ավելի բարձր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ավելի բարձր).— Պարո՛ն...

ՓՈԶԶՈ — Հանգիստ թողէք նրան: (Նրանք շրջվում են դեպի Փոզզոն, որը, ուտելը վերջացրած, ձեռքով մաքրում է բերանը): Չե՛ք տեսնում, որ նա ուզում է հանգստանալ: Չամբյո՛ղը: (Նա մի լուցկի է վառում և սկսում կպցնել ծխամորճը: Լաքին տեսնում է հավի ոսկորները գետնին և ազահորեն նայում է նրանց: Քանի որ Լաքին չի շարժվում, Փոզզոն զայրացած նետում է լուցկին և ձգում պարանր): Չամբյո՛ղը, խո՛գ: (Լաքին համարյա ընկնում է, ուշքի օտիս, առաջանում է, դնում շիշը զամբյուղի մեջ, վերադառնում լք տեղը: Էստրազոնը նայում է ոսկորներին: Փոզզոն վառում է նա մի լուցկի և կպցնում ծխամորճը): Ի՞նչ էիք սպասում, դա նրա օտրծն չէ: (Նա ձգվում է, ծխում է ծխամորճը, պարզում ոտքերը): Ան, լա՛վ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (երկչուտ).— Խնդրում եմ, սը՛ր...

ՓՈԶԶՈ — Ի՞նչ է, իմ բարի՛ մարդ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ըը... դուք վերջացրե՛լ եք... ըը... դուք պետք չունե՛ք... ըը... ոսկորները, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (ցնցված).— Չէի՞ր կարող սպասել:

ՓՈԶԶՈ.— Ոչ, ոչ, նա լավ արեց, որ խնդրեց: Կարիք ունե՞մ եւ ոսկորների: (Նա շրջում է դրանք իր մտքակի ծայրով): Ոչ, անձամբ եւ դրանց կարիքը այլևս չունեմ: (Էստրագոնը մի քայլ է անում դեպի ոսկորները): Բայց... (Էստրագոնը կանգնում է խկույն)... բայց տեսականորեն ոսկորները հասնում են կրողին: Ուրեմն նրան պետք է հարցնել: (Էստրագոնը շրջվում է դեպի Լաքին, տատանվում է): Գնա, գնա, հարցրու: Մի վախենա, նա կասի քեզ:

Էստրագոնը մոտենում է Լաքին, կանգնում նրա առջև:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պարո՛ն... ներեցեք... պարո՛ն...

ՓՈԶԶՈ.— Քեզ հետ են խոսում, խո՛գ: Պատասխանի՛ր: (Էստրագոնին): Նորից փորձիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ներեցեք, պարո՛ն, ոսկորները, դուք ուզո՞ւմ եք ոսկորները:

Լաքին երկար նայում է Էստրագոնին:

ՓՈԶԶՈ (հիացմունքով).— Պարո՛ն: (Լաքին կախում է գլուխը): Պատասխանի՛ր: Ուզո՞ւմ ես, թե՞ ոչ: (Լաքին լռում է: Էստրագոնին): Դրանք քոնն են: (Էստրագոնը նետվում է դեպի ոսկորները, բարձրացնում և սկսում կրծել): Դա իմ դուրը չի գալիս: Ես չեմ հիշում, որ նա առաջ երբևէ հրաժարվեք ոսկորներից: (Անհանգիստ նայում է Լաքին): Ծատ հետաքրքիր կլինի, եթե նա հիվանդանա: (Ծխում է):

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (պայթելով).— Խայտառակություն՞ն է:

Լռություն: Էստրագոնը ցնցված, դադարում է ծամել, հերթով նայում է Փոզզոյին և Վլադիմիրին: Փոզզոն արտաքուստ հանգիստ է, Վլադիմիրը՝ վրդովված:

ՓՈԶԶՈ (Վլադիմիրին).— Դուք որևէ կոնկրետ բա՛ն ի նկատի ունեք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (որոշակիորեն կակազելով).— Վարվել մարդու հետ... (ձեռքի շարժում դեպի Լաքին)... այդպես... ես կարծում եմ, որ... ոչ... մարդ սրարածը... ոչ... խայտառակություն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (չուզելով ետ մնալ).— Խայտառակություն՞ն: (Վերսկսում է ծամել):

ՓՈԶԶՈ.— Դուք դաժան եք: (Վլադիմիրին): Քահի՞ տարեկան եք դուք: Եթե կարելի է հարցնել: (Լռություն): Վաթսո՞ւն: Յոթանասո՞ւն: (Էստրագոնին): Ի՞նչ եք կարծում, քահի՞ տարեկան է նա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Տասնմեկ:

ՓՈԶԶՈ.— Ես ձանձրացրի ձեզ: (Նա բա՛խ է տալիս ծխամորեղ մըտ-

րակի վրա, ուրի կանգնում): Ես պետք է շարժվեմ: Ծնորհակալություն ինձ ընկերակցելու համար: **(Մտասուզվում է):** Թեև, մի անգամ էլ ծխեմ մի՞շն գնալը: Ի՞նչ կարծիքի եք: **(Նրանք ոչինչ չեն ասում):** Օ՛, ես թույլ ծխող եմ, շատ թույլ, ես սովորություն չունեմ երկու անգամ իրար ետևից ծխելու, դա **(ձեռքը սրբախն, հոգոցով)** իմ սիրտը թփթփացնում է: **(Դադար):** Դա անկոտիցն է, մարդ անրժծում է այն՝ հակառակ նախազգուշությանը: **(Հոգոցներ):** Դուք դա գիտեք: **(Լուրջում):** Բայց գուցե դուք չե՞ք ծխում: Այո՞: Ո՞չ: Դա բոլորովին կարևոր չէ: **(Լուրջում):** Բայց ինչպե՞ս պետք է այժմ ես նստեմ, որ անբռնազբոս լինի, այժմ, երբ ես բարձրացել եմ: Առանց ցույց տալու, ոնց ասեմ, առանց ցույց տալու, որ դողում եմ: **(Վլադիմիրին):** Ինչպե՞ս: **(Լուրջում):** Գուցե դու ոչինչ չասեցի՞ր: **(Լուրջում):** Դա բոլորովին եստևոր չէ: Տեսնենք...

Նա մտասուզվում է:

ԻՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛, լավ էր:

Նա ոսկորները դնում է գրպանը:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Արի գնանք:

ԻՍՏՐԱԳՈՆ.— Այսքան շո՞տ:

ՓՈԶԶՈ.— Մի րոպե: **(Նա ձգում է պարանը):** Նստարան՞ը: **(Ցույց է տալիս մտրակով: Լաքին մոտեցնում է նստարանը):** Ավելի՛: Այնտե՛ղ: **(Նստում է: Լաքին գնում է իր տեղը):** Եղավ:

Նա լցնում է ծխամորճը:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Արի գնանք այստեղից:

ՓՈԶԶՈ.— Հուսով եմ, ես ձեզ չեմ քշում այստեղից: Սպասեք մի քիչ էլ, դուք չեք փոշմանի:

ԻՍՏՐԱԳՈՆ (ակնկալիքով).— Մենք առանձնապես չենք շտապում:

ՓՈԶԶՈ (վառելով ծխամորճը).— Երկրորդը երբեք նույնքան հաճելի չէ: **(Հանում է ծխամորճը բերանից, գնում այն):** Ինչպե՞ս առաջինը, ես անատի ունեմ: **(Ծխամորճը նորից դնում է բերանը):** Բայց միևնույնն է, հաճելի է:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ես գնում եմ:

ՓՈԶԶՈ Նա այլևս չի կարող տանել իմ ներկայությունը: Ես գուցե ստանձնապես մարդկային չեմ, բայց ում գործն է դա: **(Վլադիմիրին):** Մտածիր երկու անգամ, նախքան մի անմիտ քաղ անելը: Իսկ ոչ որ չի կարող անրթել, որ հիմա ցերեկ է: **(Բոլորը նայում են երկնքին):** Լավ: **(Ն,ս նր դադարում են երկնքին նայել):** Ի՞նչ կպատահի այդ դեպ-

քում. (հանում է ծխամորճը բերանից, զննում այն) ես կապ չունեմ. (նա նորից է վառում ծխամորճը) այդ դեպքում (փչում է) այդ դեպքում (փչում է) ի՞նչ կդառնա այդ դեպքում ձեր պայմանավորվածությունը այդ Գողկի... Գողոյի... Գողենի... ինչ որ է, դուք հասկանում եք, ում ես նկատի ունեմ, ով որ պահում է ձեր ապագան իր ձեռքում... (լռություն)... գոնե ձեր մոտակա ապագան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ գիտեք:

ՓՈԶԶՈ.— Նա խոսեց ինձ հետ նորից: Եթե ապակա շարունակվի, մենք շուտով լավ ընկերներ կդառնանք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ նա ցած չի դնում իր ճամպրուկները:

ՓՈԶԶՈ.— Ես նույնպես ուրախ կլինեմ հանդիպել նրան: Ինչքան ավելի շատ մարդկանց եմ հանդիպում, այնքան ավելի երջանիկ եմ դառնում: Ամենապարզ արարածից աճում մարդ բաժանվում է իմաստնացած, ավելի հարուստ, ավելի գիտակցելով իր արժանիքները: Նույնիսկ դուք... (նա հերթով նայում է նրանց ցուցադրաբար՝ հասկացնելու համար, որ նրանց երկուսին ի նկատի ունի)... նույնիսկ դուք, ով իմանա, ավելացրել եք իմ պաշարը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ նա ցած չի դնում իր ճամպրուկները:

ՓՈԶԶՈ.— Բայց դա ինձ կգարմացնի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ձեզ հարց են տալիս:

ՓՈԶԶՈ (զարմացած).— Հա՛րց: Ո՞վ: Ի՞նչ: Մի բույե սուսջ դուք ինձ արբ էիք կոչում՝ վախով և դողալով: Հիմա դուք ինձ հարցեր եք տալիս: Մրանից լավ բան դուրս չի գա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (հարթագոնի).— Ես կարծում եմ նա լսում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (պտուվելով Լաքիի շուրջը).— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու կարող ես հիմա նրան հարցնել: Նա անհանգիստ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ հարցնեմ նրան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչո՞ւ նա ցած չի դնում ճամպրուկները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ինքս զարմանում եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հարցրու, ի՞նչ կա որ:

ՓՈԶԶՈ (որը անհանգիստ ուշադրությամբ հետևում էր այս հարցափոխանակությանը, որպեսզի հանկարծ հարց բաց չթողնի).— Դուք ուզում եք իմանալ, թե ինչու նա ցած չի դնում ճամպրուկները, այդպե՞ս կոչեցիք դրանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հենց այդպես:

ՎՈՐՁՈ (Էստրագոնիճ).— Դու վատա՞ն ես, որ համաձայն ես նրա
նկտ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Նա փնջում է փոկի պես:

ՓՈՐՁՈ.— Պատասխանն այս է: (Էստրագոնիճ): Բայց հանգիստ մնա,
յսնորում եմ, դու ինձ նյարդաշնացնում ես:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Այստեղ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Նա հիմա կխոսի:

Անշարժ, իրար կողքի նրանք սպասում են:

ՓՈՐՁՈ.— Լավ, ամեն ինչ պարզեցի՞ք: Բոլորը պատրա՛ստ են: (Նա-
յում է Լաքիին, ձգում պարանը: Լաքին բարձրացնում է գլուխը):
Նայի՛ր ինձ, խո՛ղ: (Լաքին նայում է նրան): Լալ: (Նա ծխամոր-
ճը դնում է գրպանը, հանում է փոքր հեղուկացիքը և փչում կո-
կորդը, դնում է գրպանը, մաքրում է կոկորդը, թքում, նորից հա-
նում է հեղուկացիքը, փչում կոկորդը, դնում գրպանը): Ես պատ-
րաստ եմ: Բոլորը լսո՛ւմ են: Բոլորը պատրա՛ստ են: (Նայում է
նրանց հերթով, վերջում՝ Լաքիին, ձգում է պարանը): Խո՛ղ: (Լա-
քին բարձրացնում է գլուխը): Ես չեմ սիրում խոսել դատարկու-
թյան մեջ: Լավ: Տեսնենք:

Նա մտասուզվում է:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՓՈՐՁՈ.— Ի՞նչ եք ուզում դուք կոնկրետ իմանալ:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Ինչո՞ւ նա...

ՓՈՐՁՈ (մոլեգնած).— Մի՛ ընդհատեք ինձ: (Դադար: Ավելի մեղմ):
Եթե բոլորս միաժամանակ խոսենք, ապա ոչ մի բանի չենք հաս-
նի: (Դադար): Ի՞նչ էի ես ասում: (Դադար: Բարձր): Ի՞նչ էի ես
ասում:

**Վառիմիքը ձևացնում է ծանր բեռ տանող մարդու: Փոզզոն նա-
տմ է նրա ըզարմացած:**

ԼԱՏՐԱԳՈՆ (դժվարությամբ).— Շամպրուկները: (Նա ցույց է տալիս
Լալիին): Ինչո՞ւ: Միշտ պահած: (Նա ծովում է, ծանր շնչելով):
Էլ բեր զած չի դնում: (Նա բացում է ձեռքերը՝ ուղղելով վեր, թե-
րև սգամ): Ինչո՞ւ:

ՓՈՐՁՈ.— Սա՛հ: Ինչո՞ւ ասաջ աչդպես չէիք ասում: Ինչո՞ւ նա այն-
պես չի անում, որ հանգիստ լինի: Եկեք փորձենք պարզել դա:
Ուրի՛նք մտ լրա իրավունքը: Իհարկե: Հետևաբար նա չի ուզում:
Սառ ձեզ պատասխանը: Իսկ ինչո՞ւ նա չի ուզում: (Դադար):
Ես ասեցի, պատճառը հետևյալն է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Էստրադոնիս)։— Նշում արա դրա մասին։

ՓՈԶԶՈ.— Նա ուզում է ինձ վրա տպավորություն գործել, որ իրեն սրահեմ։

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ։

ՓՈԶԶՈ.— Գուցե ես լռիվ միջոց չառաջի։ Նա ուզում է մեղմացնել ինձ, որ ես դեմ նետեմ նրանից ազատվելու միտքը։ Չէ՛, դա էլ այն չէ։

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ուզում եք նրանից ազատվե՞լ։

ՓՈԶԶՈ.— Նա ուզում է խաբել ինձ, բայց չի կարող։

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ուզում եք նրանից ազատվե՞լ։

ՓՈԶԶՈ.— Նա կարծում է, որ երբ ես տեսնեմ, թե ինչքան լավ է նա կրում, կգայթակղվեմ և կթողնեմ նրան այդ պաշտոնում։

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դուք նրանից ձանձրացե՞լ եք։

ՓՈԶԶՈ.— Իրականում նա կրում է խոզի պես։ Դա նրա գործը չէ։

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ուզում եք նրանից ազատվե՞լ։

ՓՈԶԶՈ.— Նա կարծում է, որ երբ ես տեսնեմ նրա անխոնջությունը, կզղջամ իմ որոշման համար։ Այս է նրա խղճուկ խորամանկությունը։ Կարծես ես ուրիշ ստրուկներ չունեմ։ **(Երեքն էլ նայում են Լաքիին)։** Ատլա՛ս, Յուպիտերի որդի՞ս։ **(Լուրջում)։** Ահա իմ կարծիքը։ Ուրիշ հարցեր կա՞ն։ **(Հանում է հեղուկացիքը)։**

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ուզում եք նրանից ազատվե՞լ։

ՓՈԶԶՈ.— Նկատեք, որ շատ հեշտությամբ ես կարող էի նրա տեղում լինել և նա՛ իմ։ Եթե դիպվածը այլ կերպ չցանկանար։ Ամեն մեկին այն, ինչի նա արժանի է։

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ուզում եք։

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ։

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ուզում եք նրանից ազատվե՞լ։

ՓՈԶԶՈ.— Այո։ Բայց փոխանակ նրան քշելու, ինչը ես կարող էի անել, ես ուզում եմ ասել, փոխանակ նրա հետույքին հարվածելով քշելու, իմ բարեսրտության շնորհիվ, ես նրան տանում եմ տոնավաճառ, որտեղ հույս ունեմ նրա համար լավ գին ստանալ։ Ծրշտարտություն՞ն այն է, որ ասպիսի էակներին հնարավոր չէ քշել։ Ամենից լավը նրանց սպանելն է։

Լաքին լաց է լինում։

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա լաց է լինում։

ՓՈԶԶՈ.— Ծերացած շներն ավելի արժանապատվություն ունեն։ **(Նա առաջաբերում է իր թաշկինակը Էստրադոնիս)։** Հանգստացրո՛ւ նրան, բանի որ խղճում ես։ **(Էստրադոնը տատանվում է)։** Մոտեցի՛ր։ **(Էստրադոնը վերցնում է թաշկինակը)։** Մաքրի՛ր նրա

արցունքները, նա պակաս լքված կգգա իրեն. (Էստրագոնը տա-
տանվում է):

ՎԱՆԻՄԻՐ.— Լալ, տուր ինձ, ես կանեմ:

Էստրագոնը մերժում է տալ թաշկինակը: Մանկական շարժումներ:
ՓՈԶԶՈ.— Շուտ արեք, նախքան նա կդադարի:

Էստրագոնը մոտենում է Լաքիին և ուզում է արբել նրա արցունք-
ները: Լաքին կատաղորեն հարվածում է նրա սրունքին: Էստրագոնը
զգում է թաշկինակը, ետ ցատկում, ճոճվելով բեմի վրա, ոռնալով ցա-
վից:

Թաշկինակը:

Լաքին ցած է դնում ճամպուրակն ու զամբյուղը, բարձրացնում թաշ-
կինակը, տալիս Փոզզոյին, վերադառնում իր տեղը, բարձրացնում
ճամպուրակն ու զամբյուղը:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛, խո՛զ: (Նա բարձրացնում է շալվարի փեղքը): Նա
աղանդակեց ինձ:

ՓՈԶԶՈ.— Ես ասացի, որ նա չի սիրում օտարներին:

ՎԱՆԻՄԻՐ (Էստրագոնին).— Ցույց տուր: (Էստրագոնը ցույց է տա-
լիս ոտքը: Փոզզոյին, զայրացած): Արյուն է գալիս:

ՓՈԶԶՈ.— Դա լավ նշան է:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (կանգնելով մի ոտքի վրա).— Ես էլ երբեք չեմ քայլի:

ՎԱՆԻՄԻՐ (քնքշորեն).— Ես քեզ կտանեմ մեջքիս վրա: (Բաղար):
Եթե անհրաժեշտ լինի:

ՓՈԶԶՈ.— Նա դադարեց լաց լինելուց: (Էստրագոնին): Դու նրան վե-
րադարձիր իր նախկին վիճակին: (Բանաստեղծորեն): Աշխար-
հի արցունքները հաստատուն մեծությունն են: Ամեն մեկի դիմաց,
որը սկսում է լաց լինել, մի ուրիշ տեղ մեկը դադարում է: Նույնը
նիշտ է ծիծաղի մասին: (Նա ծիծաղում է): Եկեք վատ չխոսենք
սեր սերնդի մասին, այն ավելի դժբախտ չէ, քան իր նախորդ-
ները: (Լուրջուն): Եկեք լավ էլ չխոսենք: (Լուրջուն): Եկեք դրա
մասին ընդհանրապես չխոսենք: (Լուրջուն): Ծիշտ է, որ բնակ-
չությունը անել է:

ՎԱՆԻՄԻՐ.— Փորձիր քայլել:

Էստրագոնը կաղաչով մի քանի քայլ է անում, կանգնում Լաքիի
դիմաց և թրում նրա վրա, հեռո գնում և նստում է թմբին:

ՓՈԶԶՈ — Գուշակեք, թե ով է սովորեցրել ինձ այս բոլոր հիանալի
բաները: (Բաղար: Ցույց տալով Լաքիին): Իմ Լաքին:

ՎԱՆԻՄԻՐ (նաչելով երկնքին).— Կգա՞ գիշերը վերջապես:

ՓՈԶԶՈ — Ընաց նրանից առաջ իմ բոլոր մտքերը, իմ բոլոր զգաց-

մունքները դատարկ բաների մասին էին: (Դադար: Անսովոր կրքով): Մասնագիտական մտահոգություններ: (Ավելի մեղմ): Գեղեցկություն, նրբություն, առաջին ջրի ճշմարտություն: Ես գիտեի, որ դրանք ինձնից հեռու են: Այսպիսով ես վերցրեցի մի նութ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (սթափվելով).— Նո՛ւր:

ՓՈԶԶՈ.— Դա մոտավորապես վաթսուն տարի առաջ էր... (Նա զրննում է իր ժամացույցը)... այո, մոտավորապես վաթսուն: (Հպարտորեն կանգնելով): Դուք չէիք մտածի՝ ինձ նայելով, այնպես չէ՞: (Վլադիմիրը նայում է Լաքիին): Նրա համեմատ ես երիտասարդ եմ, չէ՞: (Դադար): Գլխա՛րկը: (Լաքին ցած է դնում զամբյուղը և հանում գլխարկը: Նրա երկար, սպիտակ մազերը թափվում են նրեսին: Նա գլխարկը դնում է թնի տակ և բարձրացնում զամբյուղը): Հիմա նայեք: (Փոզզոն հանում է իր գլխարկը: Նա լրիվ նահաա է: Նորից դնում է գլխին): Տեսա՞ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եվ հիմա դուք քշում եք նրան: Այսպիսի մի հին և հավատարիմ ծառայի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծա՛ն որդի:

Փոզզոն՝ ավելի ու ավելի անհանգիստ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ամեն լավ բան նրանից դուրս ծծելուց հետո դեն նետել նրան ինչպես... ինչպես բանանի կեղև: Իրոք...

ՓՈԶԶՈ (տնքալով, գլուխը բռնելով).— Չեմ կարող տանել դա... այլևս... այնպես, ինչպես նա է իրեն պահում... դուք չգիտեք... դա սարսափելի է... նա պետք է գնա... (Նա թափահարում է ձեռքերը)... ես խելագարվում եմ... (Նա փլվում է, գլուխը ձեռքերի մեջ) ... չեմ կարող տանել դա... այլևս...

Լուրջուն: Բոլորը նայում են **Փոզզոյին: Լաքին դողում է:**

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա չի կարող տանել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այլևս:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա խելագարվում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Զգվելի է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Լաքիին).— Ինչպե՛ս ես համարձակվում: Դա զգվելի է: Այսպիսի լավ տե՛ր: Խաչել նրան այդպե՛ս: Այսբան տարի հետո՛: Իրո՛ք:

ՓՈԶԶՈ (հեկեկալով).— Նա առաջ այնքան բարի էր... այնքան օգնող... և ուրախացնող... իմ լավ հրեշտակ... իսկ հիմա... նա սպանում է ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (Վլադիմիրին).— Նա ուզում է նրա փոխարե՛ն...

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ի՞նչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ուզում է նրա փոխարեն մեկ ուրիշին գտնել, թե՞ ոչ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ձեմ կարծում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Չգիտեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հարցրու նրան:

ՓՈԶԶՈ (հանգստացած).— Պարոններ: Ես չգիտեմ ի՞նչ պատահեց ինձ: Ներեցե՞ք: Մոռացեք իմ բոլոր ստածները: (Բուրբուրո՞վ խաղաղված): Ես չեմ հիշում ստույգ, թե ինչ էր, բայց կարող եք վրստահ լինել, որ ոչ մի ճիշտ բան չկար այնտեղ: (Բարձրաճալով, խփելով կրծքին): Նմա՞ն եմ ես այն մարդուն, որին հնարավոր է ցավ պատճառել: Անկեղծորե՞ն: (Նա քրքրում է գրպանները): Ի՞նչ արեցի ծխամորճա:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Սքանչելի երեկո եմք անցկացնում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Անմոռանալի:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Եվ դա չի վերջացել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ակնհայտորեն ոչ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Սա միայն սկիզբն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ահավոր է:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Դա ավելի վատ է, քան թատրոնում լինելը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կրկեսում:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Մյուզիք-հոլլում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կրկեսում:

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ կարող եմ արած լինել ծխամորճա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այ հիմա՛ր: Նա կորցրել է իր չիբուխը:

Բարձրաճայն ծիծաղում է:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ես կվերադառնամ:

Գնում է դեպի բեմեզրը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Միջանցքի վերջում, ձախ կողմից:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Պահիր իմ աթոռը:

Գուրս է գալիս:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ես կորցրել եմ իմ Kapp Patterson ծխամորճը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (զվարճացած ցնցվելով).— Նա ինձ կապանի:

ՓՈԶԶՈ (վեր նայելով).— Դուք պատահաբար չե՞ք տեսել... (Նա նկատում է Վլադիմիրի բացակայությունը): Օ՛, նա գնացել է: Առանց քսակառկան ստելո՛ւ: Ինչպես կարող էր: Նա պետք է սպասեր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա կարող էր պայթել:

ՓՈԶԶՈ.— Օ՛: (Գաղաթ): Լավ, իհարկե, այդ դեպքում...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եկեք այստեղ:

ՓՈԶԶՈ.— Ինչի՞ համար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կտեսնեք:

ՓՈԶԶՈ.— Ուզում եք, որ ես կանգնե՞մ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Աբա՛գ: (Փոզզոն բարձրանում է և մոտենում Էստրա-
գոնին): Նայեք:

ՓՈԶԶՈ (դնելով ակնոցը).— Օ՛, տեսնում եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Վերջացավ:

Մտնում է Վլադիմիրը, մոայ: Նա հրում է Լաբիին իր ճանապար-
հից, հարվածում է նստարանին, գրգռված էտ ու առաջ է քայլում:

ՓՈԶԶՈ.— Նա դժգոհ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու կորցրիր մի շատ հետաքրքիր բան: Ափսո՛ւ:

Վլադիմիրը կանգնում է, ուղղում նստարանը, էտ ու առաջ է քայ-
լում, ավելի հանգիստ:

ՓՈԶԶՈ.— Նա հանդարտվել է: (Նայելով շուրջը): Ամեն ինչ հան-
դարտվել է: Մի մեծ ջերմություն է իջել: Լսեք: (Նա բարձրացնում
է ձեռքը): Պանը քնած է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կգա՞ գիշերը վերջապես:

Երեքն էլ նայում են երկինք:

ՓՈԶԶՈ.— Մինչ այդ դուք, կարծես, չեք պատրաստվում գնալ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո, գիտեք...

ՓՈԶԶՈ.— Իհարկե, դա շատ բնական է, շատ բնական: Ես ինքս ձեր
վիճակում, եթե պայմանավորված լինեի մի Գոդեհի... Գոդեհի...
Գոդոյի... ինչ որ է, դուք հասկանում եք, ում ես նկատի ունեմ,
այսպես կապատի մինչև մութ գիշեր, հետո նոր վեր կկենալի: (Նա-
յում է նստարանին): Ես շատ կուզեի նստել, բայց չգիտեմ, ինչ-
պես դա անեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես կարո՞ղ եմ օգտակար լինել:

ՓՈԶԶՈ.— Եթե խնդրեիք ինձ, գուցե:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՓՈԶԶՈ.— Եթե խնդրեիք ինձ նստել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա ձեզ կօգնի՞:

ՓՈԶԶՈ.— Կարծում եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դե, խնդրեմ: Նստեք սը՛ր, խնդրում եմ:

ՓՈԶԶՈ.— Ոչ, ոչ, ես դա ի նկատի չունեի: (Դադար: Կողքի վրա):

Խնդրեք նորից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եկեք, եկեք նստեք, աղաչում եմ ձեզ, դուք թոքերի
բորբոքում կատանաք:

ՓՈԶԶՈ.— Դուք իրոք այդպէ՛ս եք կարծում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իհարկէ, դա միանգամայն ստույգ է:

ՓՈԶԶՈ.— Գուցէ դուք իրավացի եք: (Նստում է): Շնորհակալություն, սիրելի՛ բարեկամ: (Նա գննում է իր ժամացույցը): Բայց ես իսկապէս պետք է շարժվեմ, եթէ ուզում եմ պահպանել իմ պլանը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ժամանակը կանգ է առել:

ՓՈԶԶՈ (ժամացույցը սեղմելով ականջին).— Չհավատաք, պարո՛ն, չհավատաք: (Ժամացույցը դնում է գրպանը): Ինչ ուզում եք, բայց ոչ դա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (Փոզզույին).— Ամեն ինչ խավար է թվում նրան այսօր:

ՓՈԶԶՈ.— Բացի երկնականարից: (Նա ծիծաղում է՝ գոհ իր սրամտությունից): Բայց ես գիտեմ ինչից է դա, դուք այս կողմերից չեք, դուք դեռ չգիտեք, թե ինչ կարող եմ մեր մթնշաղկերն անել: Պատմե՛մ ձեզ:

Լուրջուն: Էստրագոնը նորից խաղում է իր կոշիկի հետ, Վլադիմիրը՝ գլխարկի: Լաքիի գլխարկն աննկատ ընկնում է գետին:

ՓՈԶԶՈ.— Ես չեմ կարող ձեզ մերժել: (Հանում է հեղուկացիքը): Մի փոքր ուշադրություն, կթե ուզում եք: (Վլադիմիրը և Էստրագոնը շարունակում են իրենց զբաղմունքը, Լաքին կիսաքնած է: Փոզզոն թույլ ճոճում է մտքակը): Ի՞նչ պատահեց մտրակին: (Նա կանգնում է և ճոճում այն ավելի ուժեղ, վերջապէս հաջողությամբ: Լաքին ցատկում է, Վլադիմիրի գլխարկը և Էստրագոնի կոշիկը ընկնում են ձեռքներից: Փոզզոն մի կողմ է նետում մտրակը): Անպետք մտրակ է: (Նայում է իր ունկնդիրներին): Ի՞նչ էի ես ւսում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Արի գնանք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բայց ձեզ համար ծանր է կանգնելը, նստեք, աղաչում եմ, դուք կարող եք մահանալ:

ՓՈԶԶՈ.— Ծիշտ է: (Նա նստում է: Էստրագոնին): Ի՞նչ է ձեր անունը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կատուլուս⁶:

ՓՈԶԶՈ (որ չէր լսել).— Օ՛հ, այո: Գիշերը: (Նա բարձրացնում է գլուխը): Բայց մի փոքր ավելի ուշադիր եղեք, խնդրում եմ, այլապէս սեներ ոչնչի չենք հասնի: (Նայում է երկինք): Նայեք: (Բոլորը նայում են երկինք, բացի Լաքիից, որը նորից ննջում է: Փոզզոն ձգում է պարանը): Նայի՛ր երկինք, խո՛զ: (Լաքին նայում է երկինք): Լավ, բավական է: (Նրանք դադարում են երկինք նայել): Ի՛նչ անսովոր բան կա այնտեղ: Այսինքն՝ երկնքում: Այն գունատ

է և լուսավոր, ինչպէս ամեն երկինք օրվա այս ժամին: (**Ռադար**): Այս լայնությունում: (**Ռադար**): Երբ էղանակը լսվ է: (**Տանաստեղծորեն**): Մի ժամ առաջ (Շայտն է ժամացույցին, պրոգնոստիկ) մոտավորապէս (բաճառատեղծութեն) ճառագայթելով արդեն (նա տատանվում է, պրոգնոստիկ) ասե՛նք առավորոյան ժամը տասից, (**բաճառատեղծորեն**), առանց հոգնելու սիրելով կարմիր և սպիտակ լույսը, այն սխեց կորցնել իր պայծառութունը, դառնալով գունատ (երկու ձեռքի շարժումներ, աստիճան առ աստիճան իջնող), գունատ, մի փոքր ավելի գունատ, մի փոքր ավելի գունատ, մինչև (**դրամատիկ դադար**, երկու ձեռքերը լայն բացելու շարժում) փիփֆֆֆ, վերջացա՛վ, այն գալիս է հանգստանալու: (**Հոություն**): Բայց— (**ձեռքը պարզելով**)— բայց— մեղմութեան ու խաղաղութեան այս քողի ետևում (նա բարձրացնում է աչքերը դեպի երկինք, մշուսները նմանակում են նրան, բացի Լաբիից) գիշերն է թաքնվում (տատանվող ձայնով) և կընկնի մեզ վրա (նա կըտտացնում է մատները) փո՛փ, այսպէս, (**ոգևորությունը լքում է նրան**) հե՛նց այն ժամանակ, երբ ամենից քիչ ենք սպասում: (**Լըություն: Մուսլ**): Ահա թե ինչպէս է այս անհիծյալ երկրում:

Երկար լուություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այսքանը իմանալուց հետո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կարելի է սպասել հարմար առիթի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մարդ գիտե, թե ինչ է լինելու:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այլևս կարիք չկա անհանգստանալու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պարզապէս պետք է սպասել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սովոր ենք դրան: (**Հանում է գլխարկը, նայում ներսը, թափ տալիս, դնում գլխին**):

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ կարծիք կազմեցիք իմ մասին: (**Վլադիմիրը և Էստրագոնը նայում են նրան զարմացած**): Լա՛վ: Հիանալի՞: Տանելի՞: Սովորակա՞ն: Որոշակիորեն վա՛տ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (առաջինը գլխի ընկնելով).— Օ՛, շատ լավ, շա՛տ, շա՛տ լավ:

ՓՈԶԶՈ (Էստրագոնին).— Իսկ դո՞ւք, սր՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛, շալալավ, շալալալալավ:

ՓՈԶԶՈ (ջերմորեն).— Օրհնյալ լինե՛ք, պարոնա՛յք, օրհնյալ լինե՛ք: (**Ռադար**): Ես սյնքա՛ն կարիք ունեի խրախուսանքի: (**Ռադար**): Ես վերջում մի փոքր թուլացա, չնկատեցի՞ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, գուցե մի չ՛ջի՛ն չափով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես կարճեցի, դա մտածված էր:

ՓՈԶԶՈ.— Գիտեք, իմ հիշողությունը վատ է:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այս ընթացքում ոչինչ չպատահեց:

ՓՈԶԶՈ.— Դուք ձանձրացա՞ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի փոքր:

ՓՈԶԶՈ (Էստրագոնին).— Իսկ դո՞ւք, սը՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես, եղել է, որ առավել հաճույք եմ ստացել:

Լռություն: Փոզզոն ներքուստ պաչքարում է:

ՓՈԶԶՈ.— Պարոնա՛յք, դուք... քաղաքավարի էիք ինձ հետ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չարժե:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչպիսի՞ գաղափար:

ՓՈԶԶՈ.— Այո, այո, դուք կիրթ էիք: Այնպես որ ես հարցնում եմ ինքս ինձ, կա՞ մի բան, որ իմ հերթին կարող եմ անել ես այս ազնիվ մարդկանց համար, որոնք այսբան ձանձրալի ժամանակ են անցկացնում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նույնիսկ սեկ շիլիգոր՞ որախությունք կընդունվի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք մուրացկաններ չենք:

ՓՈԶԶՈ.— Կա՞ մի բան, որ ես կարող եմ անել, ահա թե ինչ եմ հարցնում ինքս ինձ, նրանց միխթարելու համար: Ես նրանց ոսկորներ տվեցի, խոսեցի տարբեր բաների մասին, բացատրեցի նրանց մթնշաղները, իհարկե: Բայց բավակա՞ն է դա, ահա թե ինչն է ինձ տանջում, բավակա՞ն է դա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նույնիսկ կես շիլիգոր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Էստրագոնին, վրդովված).— Բավակա՞ն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես պակաս չեմ վերցնի:

ՓՈԶԶՈ.— Բավակա՞ն է դա: Ոչ մի կասկած: Բայց ես լիքերալ եմ: Դա իմ բնույթն է: Այս երեկո: Ավելի վատ ինձ համար: (Նա քաշում է պարանը, Լաքին նայում է նրան): Քանի որ ես կտանջվեմ, ոչ մի կասկած: (Նա բարձրացնում է մտրակը): Ի՞նչ եք դուք գերադասում: Պահանջե՛նք, որ նա պարի, կամ երգի, կամ արտասանի, կամ մտածի, կամ...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞վ:

ՓՈԶԶՈ. - Ո՞վ: Դուք մտածել գիտե՞ք, դո՞ւք՝ երկուսդ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա մտածո՞ւմ է:

ՓՈԶԶՈ. — Իհարկե: Բարձրաձայն: Մի ժամանակ շատ լավ էր մտածում, ես կարող էի նրան լսել ժամերով: Հիմա... (Նա ցնցվում է): Ավելի վատ ինձ համար: Լավ, ուզո՞ւմ եք, որ նա մի բան մտածի մեզ համար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես կգերադասեի. որ նա պարեր, դա սալեյի հետա-
 քորքի կլիներ:
 ՓՈԶԶՈ.— Պարտադիր չէ:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ավելի հետաքորքի չի՞ լինի, Դիդի՛:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես սալեյի կուզեի լսել նրա մտածելը:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գուցե նա կարող է առաջ պարել և մտածել հետո, եթե
 դա շատ չի լինի նրա համար:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Փոզզոյին).— Հնարավոր՞ է դա:
 ՓՈԶԶՈ.— Ավելի պարզ բան չկա: Ես բնական հերթականությամբ է:
 Կարճ ծիծաղ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուրեմն թող պարի:
 Լռություն:
 ՓՈԶԶՈ.— Լսո՞ւմ ես, խո՛ղ:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա երբեք չի՞ մերժել:
 ՓՈԶԶՈ.— Նա մերժեց մի անգամ: (Լռություն): Պարի՛ր, խղճո՛ւկ:
 Լաքին ցած է դնում գլխարկն ու զամբյուղը, գալիս է բեմի մեջու-
 ղը, շրջվում դեպի Փոզզոն: Լաքին պարում է: Նա դադարում է:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ամբողջը դա՞ էր:
 ՓՈԶԶՈ.— Կրկնե՛լ:
 Լաքին կրկնում է նույն շարժումները, դադարում:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պա՛հ: Աղբյու էս էլ կանեի: (Նա կրկնօրինակում է
 Լաքին, համարյա ընկնում է): Մի փոքր վարժվելու դեպքում:
 ՓՈԶԶՈ.— Ժամանակին նա ասարում էր ֆարսանդուս, ֆիկնգ, բիոլ,
 օիգ. ֆանդանգո և նույնիսկ սարկապոնկ: Այժմ սա լավագույնն
 է, որ նա անում է: Գիտե՞ք նա ինչպես է դա կոչում:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Քալիության նոխազի հոգեվարք:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծանր նստարանը:
 ՓՈԶԶՈ.— Ցանցը: Նա կարծում է, որ ինչը մտորված է գանցում:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ (ծամածովելով ինչպես էսթետ).— Աստեղ մի բան...
 Լաքին վերադառնում է դեպի իր բեռները:
 ՓՈԶԶՈ (ինչպես ձիուն).— Հոո՛:
 Լաքին մեխվում է տեղում:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պատմեք մեզ այն մասին, երբ նա մերժեց ձեզ:
 ՓՈԶԶՈ — Հաճույքով, հաճույքով. (Նա բրբբում է գրպանները): Սպա-
 սեք: (Նա բրբբում է): Ի՞նչ եմ արել իմ չիչիչը: (Նա փնտրում է):
 Հետո, ամբողջ... (Նա վեր է նայում հայացքը սևեռում: Թույլ):
 Չեմ կարողանում գտնել իմ հերթակազիս:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ (թույլ).— Իմ ձախ թոքը շատ թույլ է: (Նա կամաց հա-

գում է: Զրնգում ձայնով): Բայց իմ աջ թոքը հնչում է զանգի պես: **ՓՈԶԶՈ (նորմալ ձայնով).**— Ոչինչ: Եթե հնարավոր չէ բուժել, պետք է դիմանալ: Ի՞նչ էի ես ասում: (**Նա կշռադատում է):** Սպասեք: (**Կշռադատում է):** Լավ, ես... (**Նա բարձրացնում է գլուխը):** Օգնե՛ք ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սպասե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սպասե՛ք:

ՓՈԶԶՈ.— Սպասե՛ք:

Երեքն էլ հանում են գլխարկները միաժամանակ, ձեռքերը սեղմում են ճակատներին, կենտրոնանում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (հաղթականորեն).— Աա՛:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա հիշեց:

ՓՈԶԶՈ (անհամբեր).— Ի՞նչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ Նա ցած չի դնում իր բեռները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հիմարություն:

ՓՈԶԶՈ.— Վատա՞ն էք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գրողը տանի, դուք ինքների մեզ ասացիք:

ՓՈԶԶՈ.— Ես ձեզ արդեն ասե՞լ եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա քեզ արդեն ասե՞լ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչ որ է, նա արդեն դրանք ցած է դրել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (նայելով Լաքիին).— Ծիշտ է: Հետո ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քանի որ նա ցած է դրել բեռները, ապա անհնար է, որ մենք հարցնեինք, թե ինչու նա դրանք ցած չի դնում:

ՓՈԶԶՈ.— Տրամաբանական է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ինչո՞ւ է նա դրանք ցած դրել:

ՓՈԶԶՈ.— Պատասխանի՛ր այդ հարցին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պարելու համար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:

ՓՈԶԶՈ.— Ծիշտ է:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչինչ չի պատահում, ոչ ոք չի գալիս, ոչ ոք չի գրում, անավոր է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Փոզզոյին).— Ասեք նրան, որ մտածի:

ՓՈԶԶՈ.— Տո՛ւր նրան իր գլխարկը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գլխա՞րկը:

ՓՈԶԶՈ.— Նա չի կարող մտածել սուսնց գլխարկի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Էստրագոնին).— Տո՛ւր նրան գլխարկը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ե՛ս: Այն բանից հետո, ինչ նա ինձ արե՞ց: Երբե՛ք:
ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ե՛ս կտամ:

Նա բարձրացնում է գլխարկը և հեռվից պարզում է այն Լաբին,
որը չի շարժվում:

ՓՈԶԶՈ.— Պետք է նրա գլխին դնել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (Փոզզոյին).— Ատե՛ք, որ վերցնի:

ՓՈԶԶՈ.— Ավելի լավ կլինի, որ դուք դնեք գլխին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես կդնեմ:

Նա անձայն, զգուշորեն պատվում է Լաբի թիկունքում, մոտենում
է նրան ետևից, դնում է գլխարկը գլխին և արագ ետ ցատկում: Լաբին
չի շարժվում: Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչի՞ է նա սպասում:

ՓՈԶԶՈ.— Ե՛տ կանգնեք: (Վլադիմիրը և Էստրագոնը ետ են քաշ-
վում Լաբից: Փոզզոն ձգում է պարանը: Լաբին նայում է Փոզ-
զոյին): Մտածի՛ր, խո՛զ: (Թաղսը: Լաբին սկսում է պարել):
Կանգնի՛ր: (Լաբին դադարում է): Առա՛ջ: (Լաբին առաջ է գա-
լիս): Կանգնի՛ր: (Լաբին կանգնում է): Մտածի՛ր: (Լռություն):

ԼԱՔԻ.— Մոտս կողմից, հաշվի առնելով որ...

ՓՈԶԶՈ.— Կանգնի՛ր: (Լաբին դադարում է): Ե՛տ: (Լաբին ետ է գը-
նում): Կանգնի՛ր: (Լաբին կանգնում է): Ծրջվի՛ր: (Լաբին շրջ-
վում է դեպի դահլիճը): Մտածի՛ր:

Լաբի տիրադի ընթացքում մյուսներն իրենց պահում են հետևյալ
կերպ. 1) Վլադիմիրը և Էստրագոնը համակ ուշադրություն են, Փոզզոն՝
ընկճված և զգված: 2) Վլադիմիրն ու Էստրագոնը սկսում են բողոքել,
Փոզզոյի տառապանքն անում է: 3) Վլադիմիրն ու Էստրագոնը նորից
ուշադիր են: Փոզզոն ավելի ու ավելի անհանգիստ ու տնքայով: 4)
Վլադիմիրը և Էստրագոնը բողոքում են կառադորեն: Փոզզոն վեր է
ցատկում, ձգում է պարանը: Լաբին ետ է ձգում պարանը, ճոճվում է,
գոռում իր ճառը: Բոլորը նետվում են դեպի Լաբին, որը դիմադրում է
և գոռում իր ճառը:

ԼԱՔԻ.— Տրված է անձնական Աստծո գոյություն ինչպես առաջարկ-
ված է Փանչերի և Վաթմանի վերջին հասարակական աշխա-
տանքներում որոշորոշապես սպիտակ սպիտակ մորուքով որոշ-
որոշապես ժամանակից դուրս առանց ընդարձակման որը իր աստ-
վածային ապատիայի աստվածային աթամբիայի աստվածային
աֆազիայի բարձունքից սիրում է մեզ ջերմորեն որոշ բացառու-
թյուններով անհայտ պատճառներով, բայց ժամանակը ցույց կը-
տա և տանջվում է աստվածային Միրանդայի⁸ պես նրանց հետ

որ անհայտ պատճառներով բայց ժամանակը ցույց կտա ընկած են տանջանքի մեջ ընկած են կրակի մեջ այն կրակի և բոցերի մեջ որ եթե դա շարունակվի և ով կարող է կասկածել դրան այն կվառի երկնակառնարը այսինքն կպայթի դժոխքը և կվերածվի դրախտի այնքան կապույտ հանգիստ և հանդարտ այնքան հաճախարտ հանդարտությամբ որը նույնիսկ չնայած իր ընդհատվածությանը ավելի լավ է քան ոչինչը բայց ոչ այնքան արագ և ավելին քննելով այն որ արդյունք է անավարտ մնացած աշխատանքներին պարզևատրված մրցանակներով Մարմարդադարանության Ակակակադեմիայի Փոսիի վրայի Էսսիի Թեստյուի և Կունարդի հաստատված է առանց կասկածի ամբողջ մյուս կասկածի քան այն որ կապված է աշխատանքին մարդկանց որ որպես արդյունք անավարտ մնացած աշխատանքների Թեստյուի և Կունարդի հաստատվեց ինչպես ստորև բայց ոչ այնքան արագ անհայտ պատճառներով որ որպես արդյունք հասարակական աշխատանքների Փանչերի և Վաթմանի հաստատված է առանց կասկածի որ հաշվի առնելով աշխատանքները Պոպովի և Բելչերի անավարտ մնացած անհայտ պատճառներով Թեստյուի և Կունարդի անավարտ մնացած հաստատված է ինչը շատերը հերքում են որ մարդ Փոսսիում Թեստյուի և Կունարդի որ մարդ Էսսիում որ կարճ ասած մարդ որ մի խոսքով մարդ չնայած հաջողություններին սնուցման և մաքրության գործում տանջվում է և կորցնում տանջվում է և կորցնում միասին և միաժամանակ ավելին անհայտ պատճառներով չնայած ֆիզիկական կուլտուրայի մեծ քայլերին և այնպիսի սպորտի ձևերի զարգացմանը ինչպես թենիսը ֆուտբոլը վազքը հեծանիվը լողը թոնկաչաչիները առագաստայինը ձիասվորտը քամոզին սահքը բոլոր տեսակի թենիսները մեռնող թոսող սպորտաձևերը բոլոր տեսակի հոկեյները բոլոր տիպերի պենիցիլին և սուքսետին մի խոսքով նորից միասին և միաժամանակ անհայտ պատճառներով կրճատել և և և քչացնել չնայած թեևիսի ես վերսկսեցի թոնկել սահել գոլֆը ինը և տասնութ անցրելով ամեն տիպի թենիս մի խոսքով անհայտ պատճառներով Ֆեբրուամ Փեքհամի Ֆուլհամ Բլաֆամի այսինքն միասին միաժամանակ ավելին անհայտ պատճառներով բայց ժամանակը ցույց կտա որպեսզի ոչացնե ես վերսկսեցի Ֆուլհամ Բլաֆամ մի խոսքով մեռնող կորուստը մի շնչին և նկնող Սեմյունել Չոնսոնի⁹ մահով ուսած կառնում է մեկ ինչ չորս ունցիա¹⁰ մի շնչին ընկնող և տարբերակներ ավելի եամ պակաս մինչև մոտակա տասնորդա-

կան կոտորակը լավ չափսի բացարձակապես մերկ մարմնի շուրջը ոտքին գուշար Քանեմարայում մի խոսքով անհայտ պատճառներով կարևոր չէ ինչ պատճառով փաստերն այն են և քրննելով ինչն է ավելի շատ ավելի կարևոր որ պարզվում է որ դեռևս ավելի կարևոր է Շտայվեգի և Պետերմանի կորսված աշխատանքների լույսի լույսի լույսի լույսի ներքո որ դաշտերում լեռներում ծովերում գետերում հոսող կրակը օդը նույնն է և հետո երկիրը այսինքն օդը և հետո երկիրը մեծ սառնամանիքին և մեծ խավարին օդը և երկիրը բնակավայրը քարերի մեծ սառնամանիքին ավաղ ավաղ նրանց Աստծո ծննդից վեց հարյուր և մի քանի թվականին օդը երկիրը ծովը երկիրը բնակավայրը քարերի մեծ խորխորատներում մեծ սառնամանիքին ծովում հողի վրա և օդում ես վերսկսեցի անհայտ պատճառներով չնայած թեևսին փաստերն առկա են բայց ժամանակը ցույց կտա ես վերսկսեցի ավաղ ավաղ ավելին կարճ ասած ավելին բնակավայրը քարերի ով կարող է կասկածել դրանում ես վերսկսեցի բայց ոչ այնքան արագ գանգը կրճատել տանջվում կորցնում և միասին միաժամանակ ավելին անհայտ պատճառներով չնայած թեևսին ավելին մորուքը բոցերը թիմերը քարերը այնքան կապույտ այնքան տաք ավաղ ավաղ ավելին գանգը գանգը գանգը գանգը Քանեմարայում չնայած թեևսին աշխատանքները դեն նետված անավարտ մնացած ավելի կարևոր դեռևս բնակավայրը քարերի մի խոսքով ևս վերսկսեցի ավաղ ավաղ դեն նետված անավարտ մնացած գանգը գանգը Քանեմարայում չնայած թեևսին գանգը ավաղ քարերը Կունարդը (Խառնակություն: Վերջին ճիշերը) թեևս... քարերը... այնքան տաք... Կունարդ... անավարտ...

ՓՈԶԶՈ.— Նրա գլխա՛րկը:

Վլադիմիրը խլում է **Լաքիի** գլխարկը: **Լաքին** լռում է: **Նա** ընկնում է: **Լոուջուն:** **Հաղթողների ծանր շնչառությունը:**

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պատժվեցի՛:

Վլադիմիրը զննում է **գլխարկը**, **նայում** **ներսը:**

ՓՈԶԶՈ.— Տո՛ւր ինձ: (**Նա** խլում է **գլխարկը Վլադիմիրից**, **զցում** է **գետնին**, **տրորում** է **այն**): **Վերջացա՛վ** **նրա** **մտածելը:**

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— **Բայց** **նա** **կկարողանա՞** **քայլել:**

ՓՈԶԶՈ.— **Զքայի՛** **կտղա:** (**Նա** **ոտքով** **խփում** է **Լաքիին**): **Վե՛ր**, **խո՛գ:**

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— **Գուցե** **նա** **մեռած** է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— **Դուք** **կսպանեք** **նրան:**

ՓՈԶԶՈ.— Վե՛ր, քոթո՛ւկ: (Նա ձգում է պարանը: Վլադիմիրին և Էստրազոնին): Օգնե՛ք ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչպե՛ս:

ՓՈԶԶՈ.— Նրան վեր բարձրացրեք:

Վլադիմիրը և Էստրազոնը ոտքի են հանում Լաքիին, պահում են մի պահ, հետո բաց թողնում: Նա ընկնում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա դիտմա՛մբ է դա անում:

ՓՈԶԶՈ.— Նրան պետք է պահել: (Դադար): Եկե՛ք, եկե՛ք, վե՛ր բարձրացրեք նրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Թող գրողի ծո՛ցը գնա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Արի՛ մի անգամ էլ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա ինչի՞ տեղ է մեզ դրել:

Նրանք բարձրացնում են Լաքիին, սպանում են:

ՓՈԶԶՈ — Մի՛ թողեք նրան: (Վլադիմիրը և Էստրազոնը ճոճվում են):

Մի՛ շարժվեք: (Փոզզոն վերցնում է ճամպրուկը և զամբյուղը և բերում դեպի Լաքին): Պի՛նդ բռնեք նրան:

Նա ճամպրուկի բռնակը խոթում է Լաքիի ձեռքը: Լաքին անմիջապես բաց է թողնում:

ՓՈԶԶՈ.— Մի՛ թողեք նրան: (Նա նորից է փորձում: Աստիճանաբար ճամպրուկի ծանրության տակ Լաքին վերագտնում է իր զգացողությունը և նրա մառները բռնում են բռնակը): Պի՛նդ պահեք նրան: (Պարտադրում է բռնել նաև զամբյուղը): Հիմա դուք կարող եք բաց թողնել նրան: (Վլադիմիրը և Էստրազոնը հեռանում են Լաքիից, որը ճոճվում է, տատանվում, թեքվում է, բայց կարողանում է մնալ ոտքի վրա՝ ճամպրուկը և զամբյուղը բռնած: Փոզզոն ետ է քաշվում, ճայթեցնում է մտքակը): Առա՛ջ: (Լաքին մի քայլ է անում առաջ): Ե՛տ: (Լաքին մի քայլ է անում ետ): Երրջվի՛ր: (Լաքին շքջվում է): Եղա՛վ: Նա կարող է ռայել: (Երջվելով դեպի Վլադիմիրը և Էստրազոնը): Ծնորհակալություն, պարոններ, և թույլ տվեք— (նա քրքրում է գրպանները)— թույլ տվեք ցանկանալ ձեզ— (փնտրում է)— ցանկանալ ձեզ— (փրկություն է)— ի՛նչ եմ արել ժամացույցս: (Փնտրում է): Մի հիանալի ժամացույց, պարոններ, կրկնակի հատակով: (Լաց լինելով)։ Նա իմ պապն էր նվիրել ինձ: (Փնտրում է, նայում գետին: Վլադիմիրը և Էստրազոնը՝ նույնպես: Փոզզոն ոտքով շուռ է տալիս Լաքիի գլխարկը): Լայ, հիմա...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցե դա ձեր ժամացույցի գրպանն՞ն է:

ՓՈԶԶՈ — Սպասե՛ք: (Նա ծռվում-կռաճում է, փորձելով ականջը դը-

Անկ փորին, լսում է: Լռություն: Ես ոչինչ չեմ լսում: (Նա ձեռքով
նշան է անում նրանց, որ մոտենան: Վլադիմիրը և Էստրադոնը
մոտենում են, կռանում նրա վրա): Անպայման պետք է որ լսեք
տկտկոցը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լռություն:

Քոլորը կռացած լսում են:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես մի բան լսում եմ:

ՓՈԶԶՈ.— Ո՞րտեղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա սիրտն է:

ՓՈԶԶՈ (հիասթափված).— Գրողը տանի՞:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գուցե ժամացույցը կանգնել է:

Նրանք ուղղվում են:

ՓՈԶԶՈ.— Ումի՞ց է գարշահոտություն գալիս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրա քերանից է հոտ գալիս, իսկ իմ՝ ոտքից:

ՓՈԶԶՈ.— Ես պետք է գնամ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ձեր ժամացո՞ւյցը:

ՓՈԶԶՈ.— Պետք է որ կալվածքումս թողած լինեմ:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ դեպքում՝ ադյո:

ՓՈԶԶՈ.— Ադյո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ադյո:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ադյո:

Լռություն: Ոչ որ չի շարժվում:

ՓՈԶԶՈ.— Ադյո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ադյո:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ադյո:

Լռություն:

ՓՈԶԶՈ.— Եվ շնորհակալություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Շնորհակալություն ձեզ:

ՓՈԶԶՈ.— Չարժե:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո, այո:

ՓՈԶԶՈ.— Ոչ, ոչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, այո:

ՓՈԶԶՈ.— Ոչ, ոչ:

Լռություն:

ՓՈԶԶՈ.— Կարծես ես ի վիճակի չեմ... (Նա տատանվում է)... բա-
ժանվելու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդպիսին է կյանքը:

Փոզզոն շրջվում է, հեռանում Լաքից դեպի բեմեզրը, աստիճանաբար երկարացնելով պարանը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք սխալ ուղղությամբ եք գնում:

ՓՈԶԶՈ.— Ես պետք է սկզբից վազեմ: (Հասնելով պայամանի ծալքին, այսինքն՝ բեմից դուրս, նա կանգնում է, շրջվում և գոռում): Ե՛տ կանգնեք: (Վլադիմիրը և Էստրազոնը ետ են կանգնում, նայում **Փոզզոյին: Մտրակի ճայթյուն**): Առա՛ջ, առա՛ջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Առա՛ջ, առա՛ջ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Առա՛ջ, առա՛ջ:

Մտրակի ճայթյուն: Լաքին գնում է դուրս:

ՓՈԶԶՈ.— Ավելի՛ արագ: (Նա հայտնվում է, կտրում է բեմը՝ հեռանալով Լաքիին: Վլադիմիրը և Էստրազոնը հանում են գլխարկները, թափահարում: Լաքին դուրս է գալիս: Փոզզոն թափահարում է մտրակն ու պարանը): Առա՛ջ, առա՛ջ: (Դուրս գալու պահին նա իր հերթին կանգնում է և շրջվում: Պարանը ձգվում է: Լաքիի ընկնելու աղմուկը դրսից): Նստարա՛նը: (Վլադիմիրը վերցնում է նստարանը և տալիս **Փոզզոյին**, որը նետում է այն Լաքիին): Ադյո՛ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ և ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ադյո՛ւ:

ՓՈԶԶՈ.— Վե՛ր, խո՛գ: (Լաքիի վեր կենալու աղմուկը): Առա՛ջ: (Դուրս է գալիս **Փոզզոն: Մտրակի ճայթյուն**): Ավելի՛ արագ: Առա՛ջ: Ադյո՛ւ: Խո՛գ: Հոո՛ւ: Ադյո՛ւ:

Երկար լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սա սպանեց ժամանակը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այն կանցնեք ամեն դեպքում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, բայց ոչ այսքան արագ:

Դադար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ պետք է անենք հիմա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չգիտեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի, գնանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք Գողոյին:

Դադար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչպե՛ս էին նրանք փոխվել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ովքե՞ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ երկուսը:

- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գաղափար է, արի մի քիչ խոսենք:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այնպես չէ՛:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փոխվել էին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարծես թե: Նրանք բոլորը փոխվում են: Միայն մենք չենք կարող:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կարծե՛ս թե: Որոշակիորեն: Չտեսա՞ր դու նրանց:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարծում եմ տեսա: Բայց ես նրանց չգիտեմ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, դու նրանց գիտես:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ, ես նրանց չգիտեմ:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք գիտենք նրանց, ես քեզ ասում եմ: Դու ամեն ինչ մոռացել ես: **(Դադար: Ինքն իրեն):** Եթե միայն նրանք նույնը չեն:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Աչդ դեպքում ինչո՞ւ նրանք մեզ չճանաչեցին:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա ոչինչ չի նշանակում: Ես նույնպես ձևացրի, որ չեմ ճանաչում նրանց: Եվ հետո, ոչ ոք երբևէ չի ճանաչել մեզ:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մոռացիր: Մեզ պետք է... Օօ՛: **(Վաղդիսիորը ուշադրություն չի դարձնում):** Օօ՛:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ **(ինքն իրեն)**.— Եթե միայն նրանք նույնը չեն:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դիդի՛: Հիմա մյուս ոտքն է: **(Նա կաղալով գնում է դեպի թումբը):**
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եթե միայն նրանք նույնը չեն:
- ՏՂԱ **(դրսից)**.— Պարո՛ն:
- Էստրագոնը կանգնում է: Երկուսն էլ նայում են ձայնի ուղղությամբ:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դե, ահա, նորից:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մոտեցի՛ր, տղա՛ս:
- Մտնում է տղան, երկչոտ: Նա կանգնում է:
- ՏՂԱ.— Պարոն Ալբե՛րտ...
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ ես ուզում:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մոտեցի՛ր:
- Տղան չի շարժվում:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ **(առիպողաբար)**.— Մոտեցի՛ր, երբ ասում եմ, չե՛ս լրսում:
- Տղան երկչոտ մոտենում է, կանգնում:
- ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ է եղել:
- ՏՂԱ.— Պր-ն Գողոն...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի հարկէ: (**Դադար**): Մոտեցի՛ր:

Տղան չի շարժվում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (**Կատաղորեն**).— Կմտե՞նա՛ս, թե՛ ոչ: (**Տղան մոտենում է երկչոտ, կանգնում**): Ինչո՞ւ այսքան ուշացար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու պր-ն Գողոյից լո՞ւր ես բերել:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լավ, ի՞նչ է եղել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ այսքան ուշացար:

Տղան հերթով մայրում է նրանց, չիմանալով ում պետք է պատասխանի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**Էստրագոնին**).— Նրան հանգիստ թո՛ղ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դո՛ւ ինձ հանգիստ թող: (**Մոտենալով տղային**): Գիտե՛ս ժամը քանիսն է:

ՏՂԱ (**ես ցատկելով**).— Դա իմ մեղքը չէ, սը՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ո՞ւմն է: Ի՞նչ:

ՏՂԱ.— Ես վախեցա, սը՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Վախեցար ինչի՞ց: Մեզնի՞ց: (**Դադար**): Պատասխանի՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես գիտեմ ինչից, նա վախեցել է մյուսներից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչքա՞ն ժամանակ Լիբ դու աչատեղ:

ՏՂԱ.— Բախական ժամանակ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու վախեցել ես մտրակից:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Աղմուկից:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երկու մեծ մարդկանցից:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու գիտե՛ս նրանց:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու այս կողմերո՞ւմ ես ապրում: (**Լռությամբ**): Դու այս կողմերի՞ց ես:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա սուերի մի կույտ է: (**Ցնցելով Տղայի ձեռքը**): Ասա մեզ ճիշտը:

ՏՂԱ (**դողալով**).— Բայց դա ճիշտ է, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հանգի՛ստ թող նրան: Ի՞նչ է պատահել քեզ: (**Էստրագոնը թողնում է տղային, հեռանում, ծածկելով դեմքը ձեռքե-**

րով: Վլադիմիրը և Տղան զննում են նրան: Էստրազոնը իջեցնում է ձեռքերը: Նրա դեմքը այլապիսի է): Ի՞նչ է պատահել քեզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես դժբախտ եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չի՛ կարող պատահել: Երբ վանի՞ց:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մոռացել եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Զարմանալի կատակներ է անում հիշողությունը: (Էստրազոնը փորձում է խոսել, փոշմանում է, դանդաղ զնում է իր տեղը, նստում և սկսում է հանել կոշիկները: Տղային): Լավ, հետո՞:

ՏՂԱ.— Պր-ն Գողոն...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես քեզ առաջ տեսել եմ, չէ՞:

ՏՂԱ.— Չգիտեմ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու ինձ չե՞ս ճանաչում:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երեկ դու չեի՞ր այստեղ:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու առաջին անգամ ես գալիս:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բառեր, բառեր: (Դադար): Խոսի՛ր:

ՏՂԱ (արագ-արագ).— Պր-ն Գողոն ասաց ինձ, որ ձեզ ասեմ, որ նա չի գա այս երեկո, բայց վաղը՝ հաստատ:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա՞ էր ամբողջը:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու աշխատում ես պր-ն Գողոնի մո՞տ:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ ես անում:

ՏՂԱ.— Ես արածեցնում եմ այծերին, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա քեզ հետ լա՞վ է վարվում:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա քեզ չի՞ ծեծում:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր, ո՛չ ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞ւմ է նա ծեծում:

ՏՂԱ.— Նա ծեծում է եղբորս, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, դու եղբա՞յր ունես:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ է անում նա:

ՏՂԱ.— Նա արածեցնում է ոչխարներին, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ ինչո՞ւ նա քեզ չի ծեծում:

ՏՂԱ.— Չգիտեմ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա պետք է որ քեզ սիրի:

ՏՂԱ.— Չգիտեմ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա քեզ բավարար ուտելիք տալի՞ս է: (**Տղան տատանվում է**): Նա քեզ լա՛վ է կերակրում:

ՏՂԱ.— Ծատ լավ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու դժբախտ չե՞ս: (**Տղան տատանվում է**): Լսո՞ւմ ես:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դե՞:

ՏՂԱ.— Չգիտեմ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու չգիտե՞ս, դժբախտ ես, թե ոչ:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու ինձ նման ես: (**Դադար**): Ո՞րտեղ ես դու քնում:

ՏՂԱ.— Ձեղնաբարկում, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քո եղբոր հե՞տ:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Խոտի մե՞ջ:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լավ, դու կարող ես գնալ:

ՏՂԱ.— Ի՞նչ ասեմ այր-ն Գողոյին, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա նուսն... (**Տատանվում է**)... ասա նրան, որ տ՛ -
ասը մեզ: (**Դադար**): Դու տեսար մեզ, այնպես չե՞:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

Նա ետ է քաշվում, տատանվում, շրջվում և վազելով դուրս է գր-
նում: Հանկարծ լույսը մարում է: Միանգամից գիշեր է: Ետևից ծա-
գում է լուսինը, բարձրանում երկնքում, կանգնում հանգիստ՝ աղոտ
լույս սփռելով բեմի վրա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Վերջապե՛ս: (**Էստրադոնը վեր է կենում և գնում է
դեպի Վլադիմիրը, ամեն ձեռքին մի կոշիկ: Նա դրանք ցած է
դնում բեմի եզրում, ուղղվում է և զննում լուսինը**): Ի՞նչ ես ա-
նում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հոգնածությունից գունատ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հը՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երկինքը մագլցելուց և մեզ նմաններին նայելուց:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ — Կոշիկներդ: Ի՞նչ ես անում կոշիկներդ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (**Չրջվելով՝ կոշիկներին նայելու համար**).— Ես թողնում

եմ սրանք: (Դադար): Մի ուրիշը կգա, ինչպէս... ինչպէս... ինչպէս ես, քայց ավելի փոքր ոտքերով և դրանք նրան կերջանկացնեն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց դու չե՞ս կարող բոքիկ քայլել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիսուսը քայլում էր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հիսուսը: Ի՞նչ կապ ունի Հիսուսը քո հետ: Դու քեզ չպետք է համեմատես Հիսուսի հետ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ամողջ կյանքումս համեմատել եմ ինձ նրա հետ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց այնտեղ, որտեղ նա էր, տաք էր, չոր էր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո: Եվ նրանք արագ խաչեցին:

Լոռայում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք այստեղ այլևս անելիք չունենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ էլ ուրիշ մի տեղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ, Գոգո՛, մի խոսիր այդպէս: Վաղը ամեն ինչ ավելի լավ կլինի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Որտեղի՞ց դա հնարեցիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լսեցի՞ր, ինչ ասաց երեխան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՛չ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա ասաց, որ Գոդոն վաղը հաստատ կգա: (Դադար): Ի՞նչ կասես դրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դե, ուրեմն մեզ մնում է սպասել այստեղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Խելագարվե՛լ ես, ինչ է: Մենք պետք է ծածկ գտնենք: (Նա բռնում է Էստրագոնի ձեռքը): Արի՛:

Նա քաշում է Էստրագոնին իր ետևից: Էստրագոնը գնում է, հետո ընդդիմանում: Նրանք կանգ են առնում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (նայելով ծառին).— Ափսոս, մենք պարան չունենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Արի՛: Տրտում է:

Նա քաշում է նրան իր ետևից: Ինչպէս առաջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիշեցրո՛ւ ինձ, որ վաղը մի կտոր պարան քերեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հա հա, արի՛:

Նա քաշում է նրան իր ետևից: Ինչպէս առաջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչքա՞ն ժամանակ է, որ մենք միասին ենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չգիտեմ: Հիսուն տարի գուցէ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիշո՞ւմ ես այն օրը, երբ ես ինձ նետեցի Ռոնան¹¹:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք խաղող էինք հավաքում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դուք ինձ դուրս հանեցիք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ ամենը մեռած և մոռացված է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծորերս չորացրի արևի տակ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ մի լավ բան չկա դրան վերադառնալու մեջ: Արի՛:

Նա քաշում է նրան իր ետևից: Ինչպես առաջ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Սպասիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես մըտում եմ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Սպասի՛ր: (**Նա հեռանում է Վլադիմիրից**): Ես մտա-
ծում եմ, ավելի լավ չէ՞ր լինի մե՞նակ լինել՝ յուրաքանչյուրս իր
համար: (**Նա կտրում է բեճը և նստում թմբին**): Մենք միևնույն
ճանապարհի համար չենք ստեղծված:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**առանց զայրանալու**).— Դա ստույգ չէ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ, ոչինչ ստույգ չէ:

Վլադիմիրը դանդաղ կտրում է բեճը, նստում Էստրազոնի կողքին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք դեռ կարող ենք բաժանվել, եթե կարծում ես,
որ այդպես ավելի լավ կլինի:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիմա արդեն շատ ուշ է:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, հիմա արդեն շատ ուշ է:

Լռություն:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ, կգնա՞նք, թե՞ ոչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, արի գնանք:

Նրանք չեն շարժվում:

Վ ա ր ա գ ո յ յ ր

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Հաջորդ օրը: Նույն ժամին: Նույն տեղում:

Էստրազոնի կոշիկները՝ դիմացը, մեջտեղում, կրունկները կպած,
ծալվերք առանձին: Լաքի գլխարկը նույն տեղում: Ծառի վրա չորս
կամ հինգ տերև: Մտնում է Վլադիմիրը, անհանգիստ: Նա կանգնում
է և երկար նայում ծառին, հետո հանկարծ սկսում է տեղազին շարժ-
վել բեճով՝ ետ ու առաջ, աջ ու ձախ: Կանգնում է կոշիկների մոտ,

բարձրացնում մեկը, գննում աչն, հոտ է բաշում, զգվանքից խոճոռված,
հետո հոգատարությամբ դնում է տեղը: Գնում-գալիս է: Կանգնում է
աջ եզրում և նայում է հեռուն՝ ձեռքով աչքերին շվաք անելով: Գնում-
գալիս է: Կանգնում է ձախ եզրում, առաջվա պես: Գնում-գալիս է:
Կանգնում է հանկարժ և սկսում բարձրաձայն երգել:
ՎԼԱՂԻՄԻՐ.— Մի շուն մտավ...

Ծառ բարձր էր վերցրել, դադարում է, մաքրում կոկորդը, վեր-
սկսում:

Մի շուն մտավ խոհանոց
Եվ գողացավ մի կտոր հաց:՝
Եկավ տիրուհին թավաչով
Եվ ծեծեց նրան, մինչև որ սասկեց:

Հետո եկան շները բոլոր
Եվ փորեցին շանը գերեզման...

Նա դադարում է, խորհում, վերսկսում:

Հետո եկան շները բոլոր
Եվ փորեցին շանը գերեզման
Եվ գրեցին գերեզմանաքարին՝
Մյուս շներին որպես դաս:

Մի շուն մտավ խոհանոց
Եվ գողացավ մի կտոր հաց:
Եկավ տիրուհին թավաչով
Եվ ծեծեց նրան, մինչև որ սասկեց:

Հետո եկան շները բոլոր
Եվ փորեցին շանը գերեզման...

Դադարում է, ինչպես առաջ:

Հետո եկան շները բոլոր
Եվ փորեցին շանը գերեզման...

Նա դադարում է: Ինչպես առաջ: Մեղմորեն:

Եվ փորեցին շանը գերեզման...

Մի պահ մնում է լուռ ու պնշարժ, հետո սկսում է տենդագին շարժ-
վել բեմում: Նորից կանգնում է ծառի մոտ, գնում-գալիս է, կոշիկների
մոտ, գնում-գալիս է, կանգնում աջ եզրում, նայում հեռուն, ձախ եզ-
րում, նայում հեռուն: Մտնում է Էստրադոնը աջից՝ ոտաբորիկ, գլու-

խը կախ: Նա դանդաղ կտրում է բեւը: Վլադիմիրը շքչվում է և տեսնում նրան:

ՎԱՍԻԻՄԻՐ.— Նորի՞ց դու: (Էստրազոնը կանգնում է, բայց չի բարձրացնում գլուխը: Վլադիմիրը գնում է դեպի նա): Մի՛ ետ քեզ գրկեմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի՛ կպիր ինձ:

Վլադիմիրը վիրավորված էս է կանգնում:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ուզում ես, որ ես գնա՞մ: (Դադար): Գոգո՛: (Դադար: Վլադիմիրը ուշադիր դիտում է նրան): Նրանք քեզ ծեծե՞լ են: (Դադար): Գոգո՛: (Էստրազոնը մնում է լուռ, գլխիկոր): Որտե՞ղ ես աճցկացրել գիշերը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի՛ կպիր ինձ: Մի՛ հարցրու: Մի՛ խոսիր: Մնա՛ ինձ հետ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ես քեզ երբեւէ լքե՞լ եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու թողեցիր, որ ես գնամ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Նայիր ինձ: (Էստրազոնը չի բարձրացնում գլուխը: Կատաղորեն): Կնայե՞ս ինձ, թե՞ ոչ:

Էստրազոնը բարձրացնում է գլուխը: Նրանք երկար նայում են իրար՝ ետ քաշվելով, առաջ գալով, գլուխները մի կողմ, կարծես արվեստի ստեղծագործության առաջ, իրար ավելի ու ավելի մոտենալով, հետո հանկարծ գրկախառնվում են՝ իրար մեջքի խփելով: Վերջ գրկախառնությանը: Էստրազոնը գրկվեց հենարանից, համարյա ընկնում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչպիսի՞ օր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ո՞վ քեզ ծեծեց, ասա՛:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի օր էլ անցավ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Դեռ ոչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինձ համար այն վերջացած է և անցած, ինչ էլ որ լինի: (Լռություն): Ես լսեցի քո երգելը:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ծիշտ է, հիշում եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա ինձ սպանեց: Ես ասացի, նա մեռավ է, նա կարծում է, որ ես ընդմիշտ գնացել եմ և երգում է:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Մարդ իր տրամադրության տերը չէ: Ամբողջ օրը ես շատ լավ էի գգում: (Դադար): Ես գիշերը շարթնուցա ոչ մի անգամ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (մոռյալ).— Տեսնում ես, քեզ համար ավելի լավ է, երբ ես չկամ:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ես կորցրի քեզ... և սիւնույն ժամանակ ես երջանիկ էի. Տարօրինակ է, չէ՞:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ցնցված).— Երջանի՞կ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցե դա հարմար բանը չէ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ հիմա՞:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հիմա՞... (Համուրով): Դու այստեղ ես նորից... (Անտարբեր): Մենք այստեղ ենք նորից... (Տխուր): Ես այստեղ եմ նորից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Տեսնում ես, դու ավելի վատ ես զգում, քրք ես քեզ հետ եմ: Ես մեկնակ նույնպես ավելի լավ եմ զգում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (վիրավորված ինքնասիրությամբ).— Այդ դեպքում ինչո՞ւ դու սողալով ետ վերադարձար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ ես գիտեմ: Որովհետև դու չգիտես, ինչպես հոգ տանել քո մասին: Ես թույլ չէի տա, որ նրանք բեզ ծեծեին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու չէիր կարող նրանց կանխել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչո՞ւ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք տաս հոգի էին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ, ես նկատի ունեմ ծեծելուց առաջ: Ես քեզ թույլ չէի տա անել այն, ինչ որ դու անում էիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ոչինչ չէի անում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ դեպքում ինչո՞ւ նրանք քեզ ծեծեցին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ, ոչ, Գոգո՞, ճշմարտությունն այն է, որ դու չես հասկանում այն, ինչ ես եմ հասկանում: Դու պետք է ինքդ զգաս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ասացի, որ ոչինչ չէի անում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցե չէիր անում: Բայց պահելու ձևն է կարևոր, պահելու ձևը, եթե ուզում ես ապրել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ոչինչ չէի անում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու նույնպես պետք է երջանիկ լինես, ստի խոտքում, երև միայն իմանաս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երջանիկ՝ ինչի՞ համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինձ հետ լինելու համար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ադպե՛ս ես կարծում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա, եթե նույնիսկ դա ճիշտ չէ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ պետք է ասեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա, ես երջանիկ եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես երջանիկ եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես էլ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես էլ:

- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Մենք երջանիկ ենք:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք երջանիկ ենք: (Լուսթյուն): Ի՞նչ պետք է ամենք հիմա մենք, հիմա, երբ երջանիկ ենք:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Սպասենք Գողոյին: (Էստրագոնը գոռում է: Լուսթյուն): Երջապատը փոխվել է երեկվանից:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե նա չգա՞:
- ՎԱՂԻՄԻՐ (մի պահ չհասկանալով).— Կտեսնենք, երբ ժամանակը գա: (Դադար): Ես ասացի, որ շրջապատը փոխվել է այստեղ երեկվանից:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ամեն ինչ դանդաղ հոսում է:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Նայիր ծառին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գրողի տարածն էլ ամեն վայրկյան փոխվում է:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Ծառը, նայիր ծառին:
- Էստրագոնը նայում է ծառին:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երեկ սա այստեղ չէ՞ր:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Այո, իհարկե այստեղ էր: Չե՞ս հիշում: Մենք քիչ էր մնում մեզ կախեինք դրանից: Բայց դու չուզեցիր: Չե՞ս հիշում:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու երազում ես դա տեսել:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Հնարավոր է, որ մոռացած լինես արդեն:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես աչդպես եմ: Կամ անսիջապես մոռանում եմ, կամ կրթեք չեմ մոռանում:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Իսկ Փոզզոն և Լաքին, նրանց նույնպե՞ս մոռացել ես:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Փոզզո՞ և Լա՞քի:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Նա մոռացե՞լ է ամեն ինչ:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես հիշում եմ մի խելագարի, որը քացով խփեց իմ սրունքին: Հետո նա գժի դեր կատարեց:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Դա Լաքին էր:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիշում եմ, բայց ե՞րբ էր դա:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Իսկ նրա տե՞րը: Դու հիշո՞ւմ ես նրան:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա ինձ ոսկոր տվեց:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Դա Փոզզոն էր:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եվ այդ բոլորը երե՞կ էր, ասում ես:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Այո, իհարկե, երեկ էր:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եվ այստեղ, որտեղ հիմա մե՞նք ենք:
- ՎԱՂԻՄԻՐ.— Ուրիշ որտե՞ղ էիր կարծում: Չե՞ս ճանաչում այս վայրը:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ (անսպասելի պոռթկումով).— Ծանաչե՞լ: Ի՞նչ կա ճանաչելու: Ամբողջ ոջլոտ կյանքումս ես սողացել եմ ցեխի մեջ: Եվ

դու խոսում ես ինձ հետ շրջապատի մասին: **(Մոլեզոնաձ նայելով նրան):** Նայիր այս կեղտին: Ես երբեք դրանից չեմ հեռացել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հանգստացիր, հանգստացիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու և քո շրջապատը: Խոսիր ինձ հետ որդերի մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Միևնույնն է, դու չես կարող ասել, որ սա **(ձեռքի շարժում)** որևէ նմանություն ունի... **(Նա տատանվում է)...** Մական երկրի հետ, օրինակ: Դու չես կարող հերքել, որ մեծ տարբերություն կա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մական երկիրը: Ո՞վ է ասել քեզ Մական երկրի մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց դու ինքդ այնտեղ եղել ես՝ Մական երկրում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ, ես երբեք չեմ եղել Մական երկրում: Իմ ամբողջ այլանդակ կյանքը ես քարշ եմ տվել այստեղ, ասում եմ: Այստե՛ղ՝ Կական երկրում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց մենք միասին էինք այնտեղ, ես կարող եմ երգվել: Խաղող էինք հավաքում մի մարդու համար, որի անունն էր... **(նա կտտացնում է մատներով)...** չեմ հիշում այդ մարդու անունը, որը ապրում էր... **(նա կտտացնում է մատներով)...** չեմ հիշում տեղի անունը: Դու չե՞ս հիշում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ավելի հանգիստ).— Հնարավոր է: Ես ոչինչ չեմ նկատել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց այնտեղ ամեն ինչ կարմիր էր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ջղայնացած).— Ես ոչինչ չեմ նկատել, ասացի:

Լռություն: Վլադիմիրը խորը հոգոց է հանում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու դժվար մարդ ես, Գոգո՛:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ավելի լավ կլինի, եթե մենք բաժանվե՞նք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու միշտ դա ասում ես, բայց միշտ սողալով ետ ես վերադառնում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ամենից լավ կլինի սպանել ինձ, ինչպես մյուսին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞ր մյուսին: **(Դադար):** Ո՞ր մյուսին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչպես միլիարդավոր ուրիշների:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (քարոչախոսաբար).— Ամեն մարդու՝ իր փոքր խաչը:

(Նա հոգոց է հանում): Միևնույնն էր մեռնի: **(Կարծես նոր գլխի ընկնելով):** Եվ մոռացվի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Միևնույնն էր արի փորձենք հանգիստ խոսել, քանի որ չենք կարող լռություն պահպանել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու միշտ ես, մենք անսպառ ենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չմտածելու համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք ունենք այդ արդարացումը:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Չլսելու համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք պատճառներ ունենք:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Բոլոր մեռած ձայները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նրանք թևերի աղմուկ են հանում:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Տերևների:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ավազի:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Տերևների:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նրանք բոլորը միասին են խոսում:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ամեն մեկն իր հետ:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ավելի շուտ նրանք շջնջում են:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Սոսափում են:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մոմոում են:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Սոսափում են:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ են նրանք ասում:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք խոսում են իրենց կյանքի մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ապրած լինելը բավական չէ նրանց համար:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք պետք է խոսեն դրա մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մեռած լինելը բավական չէ նրանց համար:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Դա հերիք չէ:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նրանք փետուրի աղմուկ են հանում:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Տերևների:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մոխրի:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Տերևների:

Երկար լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա՛ մի բան:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Փորձում եմ:

Երկար լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (բարկացած).— Ասա՛ մի բան, վերջապես:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ պետք է անենք հիմա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սպասե՛նք Գողոթին:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ասա՛:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սա ահավոր է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երգի՛ր մի բան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՛չ, ո՛չ: (Նա կշռադատում է): Գուցե մենք կարող ենք սկսել ամեն ինչ նորից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա հեշտ կլինի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հենց սկիզբն է դժվար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարելի է սկսել ուզած տեղից:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, բայց պետք է որոշել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օգնիր ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես փորձում եմ:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երբ փորձում ես, լսում ես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա խանգարում է գտնել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա խանգարում է մտածել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Միևնույնն է, մտածում ես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՛չ, ո՛չ, դա անհնար է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ միտք է, արի հերքենք իրար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Անհնար է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդպե՛ս ես կարծում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք այլևս երբեք մտածելու սպառնալիքի տակ չենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ դեպքում ինչի՞ց ենք մենք դժգոհում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մտածելը ամենավատ բանը չէ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գուցե ոչ: Բայց գոնե այդ կա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ ի՞նչը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ միտք է, արի իրար հարցեր տանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ ի նկատի ունեիր՝ ասելով «գոնե այդ կա»:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ շատ քիչ աղքատությունը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծիշտ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ: Իսկ եթե շնորհակալ լինենք մեր բախտի համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ամենից սարսափելին մտածելն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բայց դա մեզ հետ երբևէ պատահե՛լ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որտեղի՞ց այս բոլոր դիակները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այս կմախքները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:

- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Մենք պետք է մի փոքր մտածած լինենք:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ամենասկզբում:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Դիակների կույտե՛ր, դիակների կույտե՛ր:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարիք չկա նայել:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Հնարավոր չէ չնայել:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Փորձիր, ինչքան կարող ես:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Փորձիր, ինչքան կարող ես:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք պետք է որոշակիորեն շրջվենք դեպի բնությունը:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Մենք դա փորձել ենք:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Օ՛, դա ամենավատ բանը չէ, ես գիտեմ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչը:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Մտածելը:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ակնհայտորեն:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Բայց մենք կարող էինք յուր գնալ առանց դրա:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Que voulez-vous?*
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Ի՞նչ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Que voulez-vous?
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Աա՛, que voulez-vous. Իրոք:
- Լռություն:**
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այնքան էլ վատ անցում չէր:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Այո, բայց հիմա մենք պետք է ուրիշ զբաղմունք գտնենք:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Տեսնենք:
- Նա հանում է գլխարկը, կենտրոնանում:**
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Տեսնենք:
- Նա հանում է գլխարկը, կենտրոնանում:**
- Նրանք կենտրոնանում են:**
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Աա՛:
- Նրանք դնում են գլխարկները, թուլանում:**
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո՞:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Ես ասում էի, որ կարող ենք գնալ այստեղից:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ էիր ասում այն ժամանակ:

* Que voulez-vous? (Գր) — Ի՞նչ եք ուզում: (Ման. թարգմ.):

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ամենակգբում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչի՞ սկզբում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այս երեկոյի... ես ասում էի... ես ասում էի...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի՛ հարցրու: Ես պատմաբան չեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սպասիր... մենք գրկախառնվեցինք... մենք երջանիկ էինք... երջանիկ... ինչ պետք է անենք մենք հիմա, երբ երջանիկ ենք... գնանք... սպասենք... սպասենք... թող մտածեմ... գալիս է... շարունակենք սպասել... այժմ, երբ մենք երջանիկ ենք... տեսնենք... ասա՛նք: Ծա՛ղր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծա՛ղր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ձե՛ս հիշում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես հոգնած եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նայիր դրան:

Էստրագոնը նայում է ծառին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ոչինչ չեմ տեսնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց երեկ երեկոյան այն լրիվ սև ու մերկ էր: Իսկ հիմա ծածկված է տերևներով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Տերևներո՞վ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի գիշերվա մեջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պետք է որ գարուն լինի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց մի գիշերվա մե՛ջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ասում եմ, որ երեկ մենք այստեղ չէինք: Քո հերթական մղձավանջն է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ որտե՞ղ էինք մենք երեկ ըստ քեզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ իմանամ: Մի ուրիշ տեղ: Դատարկ տեղերի պակաս չկա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**ինքնավստահ**).— Լավ: Մենք այստեղ չէինք երեկ երեկոյան: Ի՞նչ էինք անում մենք երեկ երեկոյան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Անո՞ւմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փորձիր հիշել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Անում: Կարծում եմ զավգակություն էինք անում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**իրեն գապելով**).— Ինչի՞ մասին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛... , սրա-նրա, կարծեմ, ոչ մի կոնկրետ բանի: (**Վըստահեցնելով**): Այո, հիմա ես հիշում եմ, որ երեկ երեկոն մենք անցկացրինք՝ չխոսելով ոչ մի կոնկրետ բանի մասին: Դա շարունակվում է արդեն կես դար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու չե՞ս հիշում որևէ փաստ, որևէ հանգամանք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (**հոգնած**).— Մի՛ տանջիր ինձ, Դիդի՛:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Արևը: Լուսինը: Չե՞ս հիշում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք պետք է որ իրենց տեղում լինեին, ինչպես սովորաբար:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Դու չե՞ս նկատել անսովոր ոչ մի բան:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ավա՛ղ:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Փոզո՞ն: Իսկ Լաքի՞ն:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Փոզո՞ն:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ոսկորները: *

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք ձկան փշի նման էին: .

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Այդ Փոզոն էր, որ քեզ սվեց:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես չգիտեմ:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Իսկ քացի՞ն:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է, ինչ որ մեկը ինձ քացույ խփեց:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Դա Լաքին էր:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Եվ այդ բոլորը երե՞կ էր:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Տույց տուր ոտքդ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞րը:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Երկուսն էլ: Բարձրացրու շավարդ: (Էստրազոնը մի ոտքը մեկնում է Վլադիմիրին, ճոճվում է: Վլադիմիրը բռնում է ոտքը: Նրանք ճոճվում են): Բարձրացրո՛ւ շավարդ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Չեմ կարող:

Վլադիմիրը բարձրացնում է նրա շավարդը, նայում է ոտքին, բաց թողնում: Էստրազոնը համարյա ընկնում է:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Մյուսը: (Էստրազոնը տալիս է նույն ոտքը): Մյո՛ւսը, խո՛գ: (Էստրազոնը տալիս է մյուս ոտքը: Հաղթական): Ահա՛ վերքը: Սկսել է լավանալ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո՞ ինչ:

ՎԱԳԻՄԻՐ (բաց թողնելով ոտքը).— Ո՞րտեղ եմ քո կոշիկները:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Պետք է որ դեմ գցած լինեմ դրանք:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ե՞րբ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ինչո՞ւ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (ջղայնացած).— Չգիտեմ ինչու, չօխտե՛մ:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ոչ, ես ուզում էի ասել, ինչո՞ւ ես դեմ գցել:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (ջղայնացած).— Որովհետև դրանք ցավեցնում էին:

ՎԱԳԻՄԻՐ (հաղթականորեն ցույց տալով կոշիկները).— Դրանք այստե՛ղ են: (Էստրազոնը նայում է կոշիկներին): Ծիշտ նույն տեղում, ուր թողել ես երեկ:

Հատրագոնը գնում է դեպի կոշիկները, ուսումնասիրում դրանք մոտիկից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սրանք իմը չեն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (շշմած).— Քոնը չե՛ն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իմը սև էին: Սրանք շագանակագույն են:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու վստա՞հ ես, որ նրանք սև էին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ, նրանք մի տեսակ մոխրագույն էին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իսկ դրանք շագանակագո՞ւյն են: Ցույց տուր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (բարձրացնելով մի կոշիկը).— Լավ, սրանք մի տեսակ կանաչ են:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (մոտենալով).— Ցույց տուր: (Հատրագոնը տալիս է նրան կոշիկը: Վլադիմիրը գնում է դա, գայրացած ցած գոմ):
.Լավ, այս բոլորը...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հասկանում ես, այս բոլորը անհիծյալ...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, ես հասկանում եմ ինչ է: Այո, ես հասկանում եմ ինչ է պատահել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այս բոլորը անհիծյալ...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պարզ է: Եկել է ինչ-որ մեկը, վերցրել քոնը և թողել իրենը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իրենը փոքր են եղել, դրա համար էլ նա վերցրել է քոնը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բայց իմը շատ փոքր էին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քեզ համար, ոչ՝ նրա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես հոգնած եմ: (Դադար): Արի գնանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք Գողոյին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ: (Դադար: Հուսահատվելով): Ի՛նչ պետք է անենք, ի՛նչ պետք է անենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչինչ չենք կարող անել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բայց ես չեմ կարող այլևս այսպես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բողկ կուզե՞իր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա՞ է քո ունեցածը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կա բողկ և շաղգամ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ գազար չկա՞:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ: Դու համը հանեցիր քո գազարով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ դեպքում տուր ինձ մի բողկ:

Վլադիմիրը բոլորում է գրպանները, շաղգամից բացի ոչ մի բան չի գտնում. վերջապես հանում է մի բողկ և տալիս Էստրազոնին, որը գնում է դա, հոտ քաշում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Սա սև է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա բողկ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես միայն կարմիրներն եմ սիրում, դու դա գիտես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուրեմն դու դա չե՞ս ուզում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես միայն կարմիրներն եմ սիրում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ դեպքում ետ տուր:

Էստրազոնը ետ է վերադարձնում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես կգնամ և գազար կճարեմ:

Նա չի շարժվում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սա դառնում է իսկապես ձանձրալի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ այնքան:

Նույնպես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ կասես դրանք փորձելու մասին:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ամեն ինչ փորձել եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես ինչպե՞ս ունեմ կոշիկները:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա լա՛վ բան կլինի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա կապանի ժամանակը: (Էստրազոնը տատանվում է): Հավատացնում եմ քեզ, դա լավ զբաղմունք կլինի:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Հանգիստ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Թարմացում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Հանգիստ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փորձիր:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու ինձ կօգնե՞ս:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, իհարկե:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք այնքան էլ վատ չենք անցկացնում ժամանակը միասին, չէ՞, Դիդի՛:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, այո: Արի, մենք կփորձենք նախ ձախը:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք միշտ գտնում ենք մի բան, չէ՞, Դիդի՛, տպավորություն ստեղծելու համար, որ գոյություն ունենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (անհամբեր).— Այո, այո, մենք կախարդներ ենք: Բայց արի անենք մեր որոշածը, քանի չենք մոռացել: (Նա բարձրացնում է մի կոշիկը): Արի, տո՛ւր ոտքդ: (Էստրազոնը բարձրացնում է ոտքը): Մյո՛ւսը, խո՛զ: (Էստրազոնը բարձրացնում է մյուս ոտքը): Ավելի՛ բարձր: (Կպած իրար, նրանք ճոճվում են բեմի վրա:

Վերջապէս Վլադիմիրին հաջողվում է հագցնել կոշիկը): Փորձիր քայլել: (Էստրազոնը քայլում է): Լա՛վ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հարմար է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (գրպանից մի թել հանելով).— Մենք կփորձենք կապել դա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ մի կապել, ո՛չ մի կապել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու կփոշմանես: Արի փորձենք մյուսը: (Ինչպէս առաջ): Լա՛վ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սա նույնպէս հարմար է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դրանք չե՞ն ցավեցնում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դեռ ոչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ դէպքում կարող ես պահել դրանք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սրանք չափից դուրս մեծ են:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցէ դու մի օր գուլպաներ կունենաս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուրեմն դու կպահե՞ս դրանք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բավական է խոսենք այս կոշիկների մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, բայց...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (պոռթկումով).— Բավական է: (Լռությամբ): Կարծում եմ կարելի է նստել:

Նա իր շուրջը նստելու տեղ է փնտրում, հետո գնում և նստում է թմբին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու այդտեղ էիր նստած երեկ երեկոյան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Եթէ միայն կարողանայի քնել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երեկ դու քնեցիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կփորձեմ:

Նա գլուխը դնում է ծնկների արանքը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սպասիր: (Նա գնում և նստում է Էստրազոնի կողքին ու սկսում է բարձր ձայնով երգել):

Բայ, բայ, բայ, բայ...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (վեր նայելով զայրացած).— Ո՛չ այդքան բարձր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (մեղմորեն).—

Բայ, բայ, բայ, բայ,

Բայ, բայ, բայ, բայ,

Բայ, բայ...

Էստրազոնը քնում է: Վլադիմիրը զգուշորեն վեր է կենում, հանում վերարկուն և զգում է Էստրազոնի ուտերին, հետո սկսում է քայլել ետ ու առաջ, թափահարելով ձեռքերը՝ տաքանալու համար: Էստ-

րագոնը արթնանում է կարուկ, կանգնում է, կատաղորեն իրեն նետում դես ու դեն: **Վլադիմիրը վազում է դեպի նա, գրկում նրան:**

Լավ... լավ... ես այստեղ եմ... մի վախեցիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լավ... լավ... վերջացավ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այն ընկնում էր...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Վերջացավ, վերջացավ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գտնվում էի մի լեռան...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի՛ պատմիր: Արի, մենք կբայլենք և կանցնի:

Նա բռնում է Էստրագոնի ձեռքը և քայլում է նրա հետ ետ ու առաջ այնքան, մինչև Էստրագոնը հրաժարվում է այլևս շարժվել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հերիք է: Ես հոգնած եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ավելի լավ կլիներ, որ այնտեղ առանց գործի ցցվեի՞ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Խնդրեմ, գնա:

Նա քաց է թողնում Էստրագոնին, խլում է իր վերարկուն, հագնում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի գնանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք Գողոյին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ: (**Վլադիմիրը ետ ու առաջ է քայլում**): Չե՛ս կարող հանգիստ մնալ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես մրսում եմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք շատ շուտ ենք եկել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչպես միշտ՝ գիշերամուտին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բայց գիշերը չի իջել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այն իջնում է անսպասելի, ինչպես երեկ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո գիշեր կլինի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եվ մենք կարող ենք գնալ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո նորից ցերեկ կլինի: (**Ռադար: Հուսահատվելով**):

Ի՛նչ պետք է անենք, ի՛նչ պետք է անենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**կանգնելով, մոլեգնած**).— Վերջացրո՛ւ նվաճողդ: Ես զրգվել եմ քո բողոքներից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**տեսնելով Լաքիի գլխարկը**).— Նայի՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ցտեսությո՜ւն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լաքիի գլխարկը: (**Նա գնում է դեպի գլխարկը**): Մի

ծամ է այստեղ եւս և շեմ տեսել: (Շատ գոհ): Հիանալի՛ է:
ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու էլ երբեք ինձ չես տեսնի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես գիտեի, որ սա ճիշտ տեղն է: Հիմա վե՛րջ մեր բո-
լոր մտահոգություններին. (Նա բարձրացնում է գլխարկը, զննում
այն, ուղղում): Պետք է որ շատ սիրուն գլխարկ եղած լինի: (Նա
դնում է այն իր գլխարկի փոխարեն, որը պարզում է Էստրագո-
նին): Վերցրու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պահիր սա:

Էստրագոնը վերցնում է Վլադիմիրի գլխարկը: Վլադիմիրը ուղ-
ղում է Լաքիի գլխարկը իր գլխին: Էստրագոնը դնում է Վլադիմիրի
գլխարկը իրենի փոխարեն, որը նա պարզում է Վլադիմիրին: Վլադի-
միրը վերցնում է Էստրագոնի գլխարկը: Էստրագոնը ուղղում է Վլա-
դիմիրի գլխարկը իր գլխին: Վլադիմիրը դնում է Էստրագոնի գլխար-
կը Լաքիի գլխարկի փոխարեն, որը նա պարզում է Էստրագոնին: Էստ-
րագոնը վերցնում է Լաքիի գլխարկը: Վլադիմիրը ուղղում է Էստրա-
գոնի գլխարկը իր գլխին: Էստրագոնը դնում է Լաքիի գլխարկը Վլա-
դիմիրի գլխարկի փոխարեն, որը նա պարզում է Վլադիմիրին: Վլա-
դիմիրը վերցնում է իր գլխարկը: Էստրագոնը ուղղում է Լաքիի գլ-
խարկը իր գլխին: Վլադիմիրը դնում է իր գլխարկը Էստրագոնի գլ-
խարկի փոխարեն, որը պարզում է Էստրագոնին: Էստրագոնը վերց-
նում է իր գլխարկը: Վլադիմիրը ուղղում է իր գլխարկը գլխին: Էստ-
րագոնը դնում է իր գլխարկը Լաքիի գլխարկի փոխարեն, որը նա պար-
զում է Վլադիմիրին: Վլադիմիրը վերցնում է Լաքիի գլխարկը: Էստրա-
գոնը ուղղում է իր գլխարկը գլխին: Վլադիմիրը դնում է Լաքիի գլխար-
կը իրենի փոխարեն, որը նա պարզում է Էստրագոնին: Էստրագոնը
վերցնում է Վլադիմիրի գլխարկը: Վլադիմիրը ուղղում է Լաքիի գլխար-
կը իր գլխին: Էստրագոնը պարզում է Վլադիմիրի գլխարկը ետ՝ Վլա-
դիմիրին, որը վերցնում է այն և պարզում Էստրագոնին, որը վերցնում
է այն և պարզում Վլադիմիրին, որը վերցնում է այն և ցած գցում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Սագո՞ւմ է սա ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ինչ գիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ, բայց ի՞նչ տեսք ունեմ սրանով:

Նա շրջում է գլուխը կոկետորեն այս ու այն կողմ, կոտրատվում
մանեկեանի պես:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սարսափելի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց ոչ ավելի, քան սովորաբար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ ավելի, ոչ էլ սրակա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդ դեպքում ես այն կպահեմ: Իմը ինձ ձանձրացրել է:

(Դադար): Ինչպե՞ս ասեմ: (Դադար): Այն ինձ բոր է տալիս:

Նա հանում է Լաքիի օլխարկը, նայում ներսը, ցնցում այն, կրտտացնում է եզրին, նորից դնում գլխին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

Էռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու չե՞ս խաղա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ խաղամ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք կարող ենք խաղալ Փոզզո և Լաքի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երբեք չեմ լսել դրա մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես կխաղամ Լաքիի դերը, դու՝ Փոզզոյի: (Չսացնում է Լաքիին՝ ծանրոցների ծանրության տակ ճոճվող: Էստրազոնը շքմած նայում է նրան): Ծարունակիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ պետք է ես անեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հայհոյիր ինձ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (մտածելուց հետո).— Անպե՛տք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ավելի կոպիտ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գոնկոն՛կ: Սպիրոքե՛տ:

Վլադիմիրը տատանվում է ետ ու առաջ՝ ծալված երկու մասի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հրամայիր ինձ մտածել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա, մտածի՛ր, խոզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մտածի՛ր, խո՛զ:

Էռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չեմ կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Բավական է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հրամայիր ինձ պարել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պարի՛ր, խո՛զ: (Նա կծկվում է կանգնած տեղում: Էստրազոնը դուրս է գալիս ձախից, սլանալով): Չեմ կարող: (Նա նայում է վեր, չի գտնում Էստրազոնին): Գոզո՛: (Նա խելացնոր շարժվում է բեմով: Մտնում է Էստրազոնը ձախից, ծանր շնչելով: Նա շտապում է դեպի Վլադիմիրը, ընկնում է նրա ձեռքերի մեջ):

Դու վերջապես այստե՛ղ ես նորից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ծանր շնչելով).— Ես անհիծվա՛ծ եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞րտեղ էիր: Ես կարծեցի դու ընդմիջտ գնացել էս:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք գալի՛ս են:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ովքե՛ր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քանի՞ հոգի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (հաղթականորեն).— Դա Գողո՞ն է: Վերջապե՞ս, Գողո՞ն: Դա Գողո՞ն է: Մենք փրկվա՞ծ ենք: Արի գնանք, նրան դիմալորենք: (Քաշում է Էստրազոնին դեպի եզրը: Էստրազոնը դիմադրում է, ազատվում նրանից, դուրս է գալիս աջից): Գողո՞ն: Ե՛տ արի: (Վլադիմիրը վազում է ձախ եզրը, ուշադիր նայում հորիզոնին: Մտնում է Էստրազոնը աջից: Նա շտապում է դեպի Վլադիմիրը, ընկնում նրա ձեռքերի մեջ): Դու այստե՛ղ ես նորից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես դժոխքում եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որտե՞ղ էիր դու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրանք այնտեղից էլ են գալիս:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք շրջապատված ենք: (Էստրազոնը խելացնոր նետվում է ետ): Հիմար: Այնտեղ դուրս գալու ճամփա չկա: (Նա բռնում է Էստրազոնի ձեռքը և քաշում առաջ: Ձեռքի շարժում դեպի դահլիճը): Այնտեղ: Ոչ մի հոգի չի երևում: Հեռացի՛ր: Արա՛գ: (Նա հրում է Էստրազոնին դեպի դահլիճը: Էստրազոնը ետ է ցատկում սարսափով): Ձե՛ս ուզում: (Նա զննում է դահլիճը): Լավ, ես հասկանում եմ քեզ: Սպասիր տեսնեմ: (Նա խորհում է): Քո միակ հույսը անհետանալն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Որտե՞ղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծառի ետևում: (Էստրազոնը տատանվում է): Արագ: Ծառի ետևում: (Էստրազոնը գնում է և պատկում ծառի ետևում, հասկանում է, որ մնացել է տեսադաշտում, դուրս է գալիս այնտեղից): Այս ծառը որոշակիորեն ոչ մի օգուտ չի տա մեզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ավելի հանգիստ).— Ես գլուխս կորցրի: (Կախում է գլուխը ամոթից): Ների՛ր ինձ: (Բարձրացնում է գլուխը ոգևորված): Դա այլևս երբեք չի կրկնվի: Ասա ի՛նչ անեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Անելու բան չկա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գնա և կանգնիր այնտեղ: (Նա հրում է Վլադիմիրին աջ եզրը, կանգնեցնում է նրան մեջքով դեպի բեմը): Այնտեղ, մի շարժվիր և հետևիր: (Վլադիմիրը ուշադիր նայում է հորիզոնին, ձեռքով աչքերին շվաք անելով: Էստրազոնը վազում է և նույն դիրքն է ընդունում ձախ եզրում: Նրանք շրջում են գլուխները և նայում իրար): Մեջք-մեջքի, ինչպես հին, լավ օրերին:

Նրանք շարունակում են նայել իրար մի պահ, հետո վերսկսում են իրենց զննումը: Երկար լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ մի մոտեցող բան չե՞ս տեսնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (շրջելով գլուխը).— Ի՞նչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (ավելի բարձր).— Ոչ մի մոտեցող բան չե՞ս տեսնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ էլ ես:

Նրանք շարունակում են իրենց դիտարկումը: Երկար լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պետք է որ պատրանք եղած լինի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (շրջելով գլուխը).— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (ավելի բարձր).— Պետք է որ պատրանք եղած լինի:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գոռալու կարիք չկա:

Նրանք շարունակում են իրենց դիտարկումը: Երկար լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ և ԷՍՏՐԱԳՈՆ (միաժամանակ շրջվելով).— Դու...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, ներողություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծարունակիր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ, ոչ, քեզնից հետո:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ, ոչ, առաջ դու:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես ընդհատեցի քեզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հակառակը:

Նրանք զայրացած նայում են իրար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ձևամոլ կապի՛կ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պեղանո խո՛զ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (կատաղորեն).— Վերջացրու խոսքդ, ասացի՛:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Վերջացրու քո՛նը:

Լռություն: Նրանք մոտենում են, կանգնում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Տկարամի՛տ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ միտք է, արի անպատվենք իրար:

Նրանք շրջվում են, մեծացնում իրենց մեջ եղած տարածությունը,

շրջվում են նորից և նայում իրար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Տկարամի՛տ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Պարագի՛տ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Վիժվա՛ծք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կոյուղու առնե՛տ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կչորե՛¹²:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (եզրափակող տոնով).— Ապալո՛ւշ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օօ՛:

Նա խուլանում է, հանձնվում և շրջվում մի կողմ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հիմա արի հաշտվենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գոգո՛:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դիդի՛:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քո ձե՛րքը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Վերցրու:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Արի ձեռքերիս մեջ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Քո ձեռքերի՛:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իմ գիրկը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գալի՛ս ենք:

Նրանք գրկախառնվում են: Բաժանվում են: Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինչպե՛ս է ժամանակը թռչում, երբ մարդ գլխարճանում է:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ պետք է աճենք հիմա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քանի սպասո՞ւմ ենք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Քանի սպասում ենք:

Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք կարող ենք աճել մեր վարժությունները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մեր շարժումները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մեր բարձրացումները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մեր հանգստացումները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մեր ձգումները:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մեր հանգստացումները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Տարանալու համար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հանգստանալու համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ակտեցի՛նք:

Վլադիմիրը ցատկում է մի ոտքից մյուսը: Էստրագոնը ընդօրինակում է նրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (դադարելով).— Հերիք է: Ես հոգնած եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (դադարելով).— Մենք լավ մարզամիճակում չենք: Ի՞նչ կասես մի փոքր խորը շնչելու մասին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես հոգնել եմ շնչելուց:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծիշո՛ւ ես: (Դադար): Արի պարզապես ծառ ձևացնենք, մեր հավասարակշռության համար:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծա՛ն:

Վլադիմիրը ծառ է ձևացնում, ճոճվելով մի ոտքի վրա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (դադարելով).— Քո հերթն է:

Էստրագոնը ծառ է ձևացնում՝ ճոճվելով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ ես կարծում, Աստված տեսնո՞ւմ է ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու պետք է աչքերդ փակես:

Էստրագոնը փակում է աչքերը, ավելի է ճոճվում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (դադարելով, բռունցքները օդում թափահարելով, ամենաբարձր ձայնով).— Աստվա՛ծ, ողորմյա՛ ինձ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (զայրացած).— Իսկ ի՞նձ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (ինչպես առաջ).— Ի՛նձ, ի՛նձ: Ողորմյա՛ ինձ:

Մտնում են Փոզզոն (այժմ կույր) և Լաքին: Լաքին ծանրաբեռնված է ինչպես առաջ: Պարանը՝ ինչպես առաջ, բայց շատ ավելի կարճ, այնպես որ Փոզզոն կարողանա ավելի հեշտորեն հետևել նրան: Լաքիի գլխին ուրիշ գլխարկ է: Տեսնելով Վլադիմիրին և Էստրագոնին՝ նա կանգնում է: Փոզզոն, շարունակելով իր շարժումը, բախվում է նրան: ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գոգո՛:

ՓՈԶԶՈ (բռնած Լաքիից, որը անվստահ տատանվում է).— Ի՞նչ է: Ո՞վ է դա:

Լաքին ընկնում է, գցում ամեն ինչ և քաշում Փոզզոյին իր հետ զած: Նրանք մնում են անշարժ փռված՝ ցրված բեռների մեջ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Սա Գոդո՞ն է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Վերջապե՛ս: (Նա գնում է դեպի կույսը): Վերջապե՛ս օգնություն:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Սա Գոդո՞ն է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սկսել էինք թուլանալ: Հիմա մենք հաստատ կտեսնենք երեկոյի ավարտը:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Լսո՞ւմ ես նրան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք այլևս մենակ չենք, սպասելով գիշերվան, սպասելով Գոդոյին, սպասելով... սպասելուն: Ամբողջ երեկո մենք սլաքարել ենք, ստանց օգնության: Հիմա վերջացավ: Հիմա արդեն վաղն է:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ժամանակը հոսում է արդեն: Արևը մայր կմտնի, լուսինը կծագի և մենք կգնանք հեռու... այստեղից:

ՓՈԶԶՈ.— Խղճացե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Խե՛ղճ Փոզզո:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գիտեի, որ դա նա է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞վ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Գոդոն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց սա Գոդոն չէ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Գոդոն չէ՞:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գողոնն չէ:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ դեպքում ո՞վ է սա:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փոզզոնն է:
 ՓՈԶԶՈ.— Այստե՛ղ, այստե՛ղ: Օգնեք ինձ բարձրանալ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա չի կարող կանգնել:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի գնանք:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք Գողոյին:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցե նա էլի ոսկոր կունենա քեզ համար:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոսկո՞ր:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հավը: Չե՞ս հիշում:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա նա՞ էր:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հարցրու նրան:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցե նախ պետք է օգնել նրան:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ անելու:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կանգնել:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա չի կարողանում կանգնե՞լ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա ուզում է կանգնել:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դե թող կանգնի:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա չի կարող:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չգիտեմ:

Փոզզոն կծկվում է, տնքում, խփում է գետնին բռունցքներով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նախ նրանից ոսկոր ուզենք: Եթե նա մեզ մերժի,
 կթողնենք նրան այնտեղ:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու ուզում ես ասել, որ նա մեր իշխանության տա՛կ է:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եվ որ մենք պետք է պայմանավորենք մեր օգնու-
 թյունը որոշ պահանջներո՞վ:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:
 ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա խելոք միտք է թվում: Բայց մի բան կա, որից ես
 վախենում եմ:
 ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:
 ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Որ Լաքին կարող է հանկարծակի կատաղել: Այդ դեպ-
քում մեր վերջը կգա:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Լաքի՞ն:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Դա նա է, որ քեզ խփեց երեկ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ասացի, որ նրանք տաս հոգի էին:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Ոչ, դրանից առաջ, նա, որ քացով խփեց քեզ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա այնտե՞ղ է:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Ահա, այն հսկան: (**Ձեռքը մեկնում է դեպի Լաքին**):
Այս պահին նա հանգիստ է: Բայց նա կարող է ցերպել ամեն րո-
պե:
- ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե մենք մի լավ ծեծենք նրան, մենք՝ երկուսով:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Այսինքն հարձակվենք նրա վրա քնած ժամանակ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Դա լավ միտք է թվում: Բայց կարո՞ղ ենք դա անել:
Նա իսկապես քնած է: (**Դադար**): Ոչ, ավելի լավ կլինի նախա-
պատվությունը տալ Փոզզոյի օգնության կանչին:
- ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Օգնել նրան...
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք օգնենք նրա՞ն:
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Նյութական բարիքների ակնկալությամբ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե նա...
- ՎԱՌԻՄԻՐ.— Արի մեր ժամանակը չվատնենք դատարկ խոսակցու-
թյունների վրա: (**Դադար: Կրքով**): Արի մի բան անենք, բանի
հնարավորություն ունենք: Ամեն օր չէ, որ մեր կարիքը զգաց-
վում է: Իհարկե, անձամբ մեր կարիքը չէ, որ զգացվում է: Ուրիշ-
ները նույն բանը կարող էին անել նույն հաջողությամբ, եթե ոչ
ավելի լավ: Ամբողջ մարդկությանն են ուղղված օգնության այս
կանչերը, որ դեռ հնչում են մեր ականջներում: Բայց այս տե-
ղում, այս ժամանակ, ամբողջ մարդկությունը մենք ենք, ուզում
ենք մենք դա, թե ոչ: Արի անենք այն ամենը, ինչ կարող ենք,
բանի դեռ շատ ուշ չէ: Արի արժանի կերպով ներկայարձակենք
միանգամից կեղտոտ ամբոխը, որին դաժան ճակատագիրը կա-
պել է մեզ: Ի՞նչ ես ասում: (**Էստրազոնը ոչինչ չի ասում**): Ծիշո
Լ, որ երբ մենք ծալած ձեռքերով կշռում ենք թերև ու դեմք, ոչ
մի վստահություն չի մնում մեր նմանների նկատմամբ: Վագրը
Մտվում է օգնելու իր ազգակիցներին ստանց մտածելու, կամ էլ
օղիզող փախչում է անտառի խորքերը: Բայց դա չէ խնդիր: Ինչ

ենք անում մենք այստեղ, սա է խնդիրը: Եվ մենք օրհնված ենք, որ գիտենք պատասխանը: Այո, այս հսկայական խառնաշփոթում մի բան է միայն հասկանալի: Մենք սպասում ենք Գողոյի գալուն...

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կամ գիշերվա իջնելուն: (**Դադար**): Մենք կատարել ենք մեր խոստումը և վերջ: Մենք սրբեր չենք, բայց մենք կանխարել ենք մեր խոստումը: Քանի՞ մարդ կարող է պարծենալ դրանով:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Միլիարդ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այդպե՛ս ես կարծում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գուցե դու ճիշտ ես:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մի բան հաստատ է, որ ժամերը երկար են այս վիճակում և ստիպում են մեզ դրանք լցնել արարքներով, որոնք, ինչպես սսեմ, որոնք կարող են առաջին հայացքից խելամիտ թվալ, մինչև շղատնան սովորույթ: Դու կարող ես ասել, որ դա մեր միտքը մթազնումից պահպանելու համար է: Ոչ մի կասկած: Բայց մի՞թե այն երկար ժամանակ մոլորված չէ խորը անդունդի հավերժական գիշերում: Ահա թե ինչն է ինձ երբեմն զարմացնում: Դու հետևո՞ւմ ես իմ մտքին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (**հանդիսավոր**).— Մենք բոլորս ծնվել ենք խելագար: Որոշ մարդիկ մնում են այդպիսին:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք: Ես կվճարե՛մ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչքա՞ն:

ՓՈԶԶՈ.— Երկու շիլլինգ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա բավական չէ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես այդքան հեռու չէի գնա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու կարծում ես դա բավական է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ, ես ուզում եմ ասել՝ այնքան հեռու, որ պնդեմ, թե ես թույլ էի գլխից, երբ աշխարհ եկա: Բայց դա չէ խնդիրը:

ՓՈԶԶՈ.— Հի՛նգ շիլլինգ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք: Մենք ձանձրացել ենք: (**Նա բարձրացնում է ձեռքը**): Ոչ, մի վիճիր, մենք մահու չափ ձանձրացել ենք, ոչ մի կասկած դրանում: Լավ: Մի գրադմունք է գտնվել և ի՞նչ ենք անում մենք: Թողնում ենք, որ այն կորչի: Արի, արի

անցնենք գործի: (Նա շարժվում է դեպի կույտը, կանգնում է կես բայիկն): Մի ակնթարթ և ամեն ինչ կվերանա և մենք նորից մե-
նակ կլինենք, դատարկության մեջ:

Նա արտաբերում է:

ՓՈԶԶՈ.— Հի՛նգ շիլիկո:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Գալի՛ս ենք:

Նա փորձում է Փոզզոյին բարձրացնել ոտքի, չի կարողանում, նո-
րից է փորձում, սայթաքում է, ընկնում, փորձում է բարձրանալ, չի կա-
րողանում:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է ձեզ բոլորիդ պատահել:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Օգնի՛ր:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Մի լքիր ինձ: Նրանք ինձ կսպանեն:

ՓՈԶԶՈ.— Որտե՞ղ եմ ես:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Գոգո՛ր:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Օգնի՛ր:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Նախ օգնիր ինձ: Հետո մենք միասին կգնանք:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Դու խոստանո՞ւմ ես:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Երդվում եմ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Եվ էլ երբեք չե՞նք վերադառնա:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Երբե՛ք:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Մենք կգնանք Պիրենեյներ¹³:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Որ ոք ուզես:

ՓՈԶԶՈ.— Տա՛ս շիլիկո— մի՛ ֆունտ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ես միշտ ուզել եմ թափառել Պիրենեյներում:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Դու կթափառես այնտեղ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ (եւ ցատկելով).— Ո՞վ հոտ հանեց:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Փոզզոն:

ՓՈԶԶՈ.— Այստե՛ղ, այստե՛ղ, խղճացե՛ք:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Դա զգվելի է:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Արա՛գ: Տո՛ւր ինձ ձեռքդ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ: (Դադար: Ավելի բարձր): Ես գնում եմ:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Լավ, երևի ես իմ սեփական ուժերով վեր կկենամ:

(Նա փորձում է չի կարողանում): Վաղ, թե ուշ:

ԼԱՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է պատահել քեզ:

ՎԱՆԴԻՄԻՐ.— Կորի՛ր գրողի ծոցը:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու մնում ես այդտե՞ղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Որո՞շ ժամանակ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դե՛, վե՛ր կաց, կմքես:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինձ համար մի՛ անհանգստացիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լսիր, Դիդի՛, համարություն մի արա:

Նա պարզում է ձեռքը, որը Վլադիմիրը շտապում է բռնել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քաշի՛ր:

Էստրագոնը քաշում է, սայթաքում է, ընկնում: Երկար լռություն:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք եկել ենք:

ՓՈԶԶՈ.— Ո՞վ եք դուք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մարդիկ ենք:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Սո՛րք Մայր Աստվածածին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Կարո՞ղ ես բարձրանալ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փորձիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ոչ հիմա, ոչ հիմա:

Լռություն:

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ է պատահել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (կատաղորեն).— Վե՛րջ տուր, սրիկա՛: Նա իրենից բացի ոչ մի բանի մասին չի մտածում:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ կասես մի փոքր քնելու մասին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լսո՞ւմ ես: Նա ուզում է իմանալ ինչ է պատահել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Նրան բանի տեղ մի դիր, քնիր:

Լռություն:

ՓՈԶԶՈ.— Խղճացե՛ք, խղճացե՛ք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (կտրուկ).— Ի՞նչ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դու քնա՞ծ էիր:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Երևի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա նորից այս սրիկա Փոզզոն է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ասա թող վերջացնի: Խփիր նրա փորին:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (խփելով Փոզզոյին).— Վերջ կտաս, թե ոչ, անասո՛ւն:

Փոզզոն պաշտպանվում է ցավից գոռալով և սողում է հեռու:

Մերթընդմերթ նա կանգնում է, կուրորեն նայում երկնքին՝ օգնություն կանչելով: Վլադիմիրը, հեկված արմունկին, հետևում է նրա

նահանջին): Նա փախա՛վ: (Փոզզոն փլվում է): Նա ընկա՛վ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ պետք է անենք հիմա:

- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Գուցե ես սողամ նրա մոտ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Մի թողնիր ինձ:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Կամ կանչեմ նրան:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո, կանչիր նրան:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Փոզզո՛: (Լռություն): Փոզզո՛: (Լռություն): Ոչ մի պատասխան:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Միասին:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ և ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Փոզզո՛, Փոզզո՛:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Նա շարժվեց:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու վստահ ես, որ նրա անունը Փոզզո է:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ (շփոթված).— Պր-ն Փոզզո՛: Ե՛տ եկեք: Մենք ձեզ ձեռք չենք տա:
- Լռություն:**
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Փորձենք կանչել նրան ուրիշ անուններով:
- ՎԼԱԳԻՄԻՐ.— Ես վստահում եմ, որ նա մեռած է:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա գվարճալի կլինի:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Ի՞նչը գվարճալի կլինի:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Փորձել նրան ուրիշ անուններով կանչել, մեկը մյուսի ետևից: Դա ժամանակը կսպանի: Մենք ճիշտը կգտնենք, վաղ թե ուշ:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Ես քեզ ասում եմ, որ նրա անունը Փոզզո է:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք հիմա կտեսնենք: (Նա խորհում է): Արե՛՛լ, Արե՛՛լ:
- ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Գտա միանգամից:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Ես սխում եմ հոգնել սրանից:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Երևի մյուսի անունը Կայեն է: (Նա կանչում է): Կայե՛՛ն, Կայե՛՛ն:
- ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Նա ամբողջ մարդկությունն է: (Լռություն): Նայիր փոքր ամպին:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ (բարձրացնելով գլուխը).— Որտե՞ղ:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այնտեղ: Չենիթում:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Հետո՞: (Դադար): Ի՞նչ անսովոր բան կա այնտեղ:
- Լռություն:**
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի անցնենք մի ուրիշ բանի, չե՛՛ս առարկում:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Ես ինքս հենց ուզում էի դա առաջարկել:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Բայց ինչի՞:
- ՎԱՍԳԻՄԻՐ.— Ա՛հ:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե մենք սկզբում բարձրանա՞նք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Փորձելուց վտանգ չկա:

Նրանք կանգնում են:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մանկական խաղ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Պարզապես կամքի ուժի հարց է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ հիմա՞:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Արի գնանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք սպասում ենք Գոգոյին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ: (**Ռադար: Հուսահատվելով**): Ի՞նչ պետք է ա-
նենք, ի՞նչ պետք է անենք:

ՓՈԶԶՈ.— Օգնեցե՛ք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ կասես նրան օգնելու մասին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է նա ուզում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուզում է բարձրանալ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ինչո՞ւ նա չի բարձրանում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա ուզում է, որ մենք օգնենք իրեն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ ինչո՞ւ մենք չենք անում: Ինչի՞ ենք մենք սպա-
սում:

Նրանք օգնում են Փոզզոյին ոտքի կանգնել, թողնում են, որ գնա:

Նա ընկնում է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք պետք է նրան պահենք: (**Նրանք նորից են նը-
րան բարձրացնում: Փոզզոն կախվում է նրանցից, ձեռքերը նրանց
վզին փաթաթած**): Նա պետք է վարժվի ուղիղ կանգնելուն: (**Փոզ-
զոյին**): Ավելի լա՛վ եք զգում:

ՓՈԶԶՈ.— Ովքե՞ր եք դուք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք մեզ չե՞ք ճանաչում:

ՓՈԶԶՈ.— Ես կույր եմ:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գուցե նա կարող է տեսնել ապագան:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (**Փոզզոյին**).— Երբվանի՞ց:

ՓՈԶԶՈ.— Ես ժամանակին շատ լավ տեսողություն ունեի... բայց դուք
բարեկա՛մ եք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (**բարձրաձայն ծիծաղելով**).— Նա ուզում է իմանալ, բա-
րեկամե՞ր ենք մենք, թե՞ ոչ:

- ԱՄԻՄԻՐ.— Ոչ, նա նկատի ունի իրե՛ն բարեկամ:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո՞:
- ԱՄԻՄԻՐ.— Մենք ապացուցեցինք դա՛ օգնելով նրան:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իրոք: Կօգնեի՞նք մենք նրան, եթե՛ նրան բարեկամ չլինեիք:
- ՎԱԴԻՄԻՐ.— Հնարավոր է:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:
- ԱՄԻՄԻՐ.— Արի այդ առթիվ հիմա չգավզակասանք:
- ՓՈԶԶՈ.— Դուք ավագակներ չե՞ք:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ավագակներ: Մենք ավագակի նմա՛ն ենք:
- ՎԱԴԻՄԻՐ.— Գրողը տանի, չե՛ս տեսնում, որ մարդը կույր է:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գրողը տանի, այդպես է: **(Ռադար):** Կամ այդպես է նա ասում:
- ՓՈԶԶՈ.— Մի՛ թողեք ինձ:
- ՎԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ մի խոսք դրանում:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Առայժմ:
- ՓՈԶԶՈ.— Ժամը քանի՞սն է:
- ՎԱԴԻՄԻՐ **(զննելով երկինքը)**.— Յոթը... ութը...
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դա կախված է այն բանից, թե տարվա որ եղանակն է:
- ՓՈԶԶՈ.— Երեկո՞ է հիմա:
- Լուսություն: Վլադիմիրը և Էստրագոնը ուշադիր զննում են արևամուտը:**
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Թվում է, թե արևը ծագում է դեպի ետ:
- ՎԱԴԻՄԻՐ.— Անհնար է:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գուցե հիմա արևածագ է:
- ՎԱԴԻՄԻՐ.— Հիմարություն մի՛ ասա: Այնտեղ արևմուտքն է:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչի՞ց իմացար:
- ՓՈԶԶՈ **(տատապած)**.— Երեկո՞ է հիմա:
- ՎԱԴԻՄԻՐ.— Ինչ որ է, այն չի շարժվել:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես ասում եմ քեզ, արևը ծագում է:
- ՓՈԶԶՈ.— Ինչո՞ւ դուք չեք պատասխանում:
- ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Թողեք պարզենք:
- ՎԱԴԻՄԻՐ **(վատահեցնելով)**.— Երեկո է, սը՛ր, երեկո, գիշերը մտնում է: Իմ ընկերն այստեղ ստիպեց ինձ կասկածել, և սխտր է խոստովանեմ, որ նա ինձ մի պահ շփոթեցրեց: Բայց ես իզուր չեմ սպրել այս երկար օրը և կարող եմ վատահեցնել ձեզ, որ դրա խաղացանկը շատ մոտ է իր ավարտին: **(Ռադար):** Ինչպե՛ս եք հիմա զգում ձեզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դեռ ինչքա՞ն պետք է մենք նրան գրկած պահենք:
(Նրանք մի պահ բաց են թողնում նրան, նորից բռնում, քանի
որ նա ընկնում է): Մենք հեճասյուն չենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք ասում էիք, որ ձեր տեսողությունը ժամանակին
լավ էր, եթե ես ճիշտ լսեցի:

ՓՈԶԶՈ.— Հիանալի՛, հիանալի՛: Հիանալի՛ տեսողություն:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (բորբոքված).— Ծարժվի՛ր, շարժվի՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հանգի՛ստ թող նրան: Չե՞ս տեսնում, որ նա մտածում
է այն օրերի մասին, երբ երջանիկ էր: (Դադար): Memoria prae-
teritorum bonorum*. Պետք է որ ծանր լինի դա:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Մենք չենք իմանա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (Փոզզոյին).— Եվ դա պատահեց ձեզ հետ հանկարծա-
կի՞:

ՓՈԶԶՈ.— Ծա՛տ հիանալի:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես հարցնում եմ, դա ձեզ հետ հանկարծակի՞ պա-
տահեց:

ՓՈԶԶՈ.— Ես մի օր արթնացա կույր, ինչպես ճակատագիրը: (Դա-
դար): Երբեմն ես մտածում եմ՝ գուցե դեռ քնա՞ծ եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ե՞րբ էր դա:

ՓՈԶԶՈ.— Չգիտեմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց ոչ ավելի շուտ, քան երեկ...

ՓՈԶԶՈ.— Մի հարցրեք ինձ: Կույրը ժամանակի ոչ մի պատկերացում
չունի: Ժամանակի էությունը նույնպես թաքնված է նրանից:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Օ՛, միայն լսեք: Ես կարծում էի, որ ճիշտ հակառակն
է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՓՈԶԶՈ.— Որտե՞ղ ենք մենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չեմ կարող ասել:

ՓՈԶԶՈ.— Պատահաբար սա այն տեղը չէ՞, որ կոչվում է Բորդ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Երբեք չեմ լսել դրա մասին:

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ տեսք ունի այն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ (նայելով շուրջը).— Հնարավոր չէ նկարագրել այս տեղը:

Այն նման է ոչնչի: Այստեղ ոչինչ չկա: Այստեղ մի ծառ կա:

ՓՈԶԶՈ.— Այդ դեպքում սա Բորդը չէ:

---

* Memoria praeteritorum bonorum (լատ.) — անցած Լեջանկության հիշողությունը
(ծան. բարգմ.):

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (Կռանալով).— Մի քիչ շարժվեք:

ՓՈԶԶՈ.— Ո՞րք է իմ ծառան:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Նա այստեղ ինչ-որ տեղ է:

ՓՈԶԶՈ.— Ինչո՞ւ չի պատասխանում իմ կանչին:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Չգիտեմ: Թվում է, թե քնած է: Գուցե մեռել է:

ՓՈԶԶՈ.— Իսկապես, ի՞նչ պատահեց:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկապե՞ս:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Դուք երկուսդ սայթաքեցիք: (Գաղաթ): Եվ ընկաք:

ՓՈԶԶՈ.— Գնացեք տեսեք, նա վնասվա՞ծ է:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Բայց մենք չենք կարող թողնել ձեզ:

ՓՈԶԶՈ.— Կարիք չկա, որ երկուսդ էլ գնաք:

ՎԱԳԻՄԻՐ (Էստրագոնին).— Դու գնա:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այն բանից հետո ինչ նա ինձ արե՞ց: Երբե՞ք:

ՓՈԶԶՈ.— Այո, այո, թող ձեր ընկերը գնա, նրանից այնպիսի գար-
շահոտություն է գալիս: (Լռություն): Ինչի՞նչ է սպասում նա:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ինչի՞նչ է սպասում դու:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես սպասում եմ Գորոյին:

Լռություն:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ի՞նչ պետք է անի նա:

ՓՈԶԶՈ.— Դե, սկզբի համար նա պետք է ծօղի պարանը այնքան ու-
ժեղ, ինչքան ուզում է, այնքան ժամանակ, մինչև նա սկսի խեղդ-
վել: Նա սովորաբար պատասխանում է դրան: Եթե ոչ, ապա
պետք է հարվածի ոտքով դեմքին և փորին, այնքան, ինչքան
հնարավոր է:

ՎԱԳԻՄԻՐ (Էստրագոնին).— Տեսնո՞ւմ ես, դու վախենալու բան
չունես: Դա նույնիսկ լավ առիթ է նրանից վրեժ լուծելու:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե նա պաշտպանվի՞:

ՓՈԶԶՈ.— Ո՛չ, ո՛չ, նա երբեք չի պաշտպանվում:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Ես կնետվեմ քեզ փրկելու:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Աչքդ ինձնից մի կտրիր:

Նա գնում է դեպի Լաքին:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Նախքան սկսելը համոզվիր, որ նա կենդանի է: Չար-
շարվելու կարիք չկա, եթե նա մեռած է:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ (թեքվելով Լաքիի վրա).— Նա շնչում է:

ՎԱԳԻՄԻՐ.— Այդ դեպքում՝ սկսիր:

Անապատելի կատաղությանը Էստրագոնը սկսում է ոտքով հար-
վածել Լաքիին՝ հայհույանքներ տեղալով: Բայց նա ցավեցնում է ոտքը
և հեռանում է՝ կաղալով և տնքալով: Լաքին շարժվում է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛ր, վայրենի՛:

Նա նստում է թմբին և փորձում է հանել կոշիկները: Բայց շուտով փոշմանում է և ընդունում է քնկու դիրք՝ ձեռքերը ծնկներից, գլուխը՝ ձեռքերին:

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ պատահեց հիմա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Իմ ընկերը ցավեցրեց ոտքը:

ՓՈԶԶՈ.— Իսկ Լաֆի՞ն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ուրեմն դա նա՞ է:

ՓՈԶԶՈ.— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դա Լաֆի՞ն է:

ՓՈԶԶՈ.— Չհասկացա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Եվ դուք Փոզզո՞ն եք:

ՓՈԶԶՈ.— Իհարկե, ես Փոզզոն եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նույնը, ինչ որ երե՞կ:

ՓՈԶԶՈ.— Երե՞կ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք հանդիպել ենք երեկ: (Լռությամբ): Չե՞ք հիշում:

ՓՈԶԶՈ.— Ես չեմ հիշում, որ երեկ որևէ մեկին հանդիպած լինեմ:

Բայց վաղը ես չեմ հիշի, որ հանդիպել եմ որևէ մեկին այսօր:

Այնպես որ, ձեր հարցերը պարզաբանելու համար ինձ վրա հույս

մի դրեք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց...

ՓՈԶԶՈ.— Հերիք է: Վե՛ր, խո՛զ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դուք տանում էիք նրան տոնավաճառ՝ ծախելու: Դուք

խոսեցիք մեզ հետ: Նա պարեց: Նա մտածեց: Դուք տեսնում էիք:

ՓՈԶԶՈ.— Ինչպես կուզեք: Թողեք գնամ: (Վլադիմիրը մի կողմ է

քաշվում): Վե՛ր:

Լաֆին բարձրանում է՝ հավաքելով իր բեռները:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՛ր պետք է գնաք այստեղից:

ՓՈԶԶՈ.— Ես այդպիսի հարցերով ինձ չեմ ծանրաբեռնում: Առաջ:

(Լաֆին, ծանրաբեռնված, զբաղեցնում է իր տեղը Փոզզոյի դի-

մաց): Մտրակը: (Լաֆին իրերը դնում է ցած, փնտրում է մըտ-

րակը, գտնում և դնում է այն Փոզզոյի ձեռքը): Պարա՛նը: (Լա-

ֆին ամեն ինչ ցած է դնում, պարանի ծայրը դնում է Փոզզոյի

ձեռքը, ամեն ինչ նորից բարձրացնում):

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ կա ճամպրուկում:

ՓՈԶԶՈ.— Ավազ: (Նա ձգում է պարանը): Մա՛րշ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դեռ մի գնացեք:

ՓՈԶԶՈ.— Ես գնում եմ:

- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Ի՞նչ եք անում, երբ անօգնական ընկնում եք ամալի, հետո տեղում:
- ՓՈԶԶՈ.— Սպասում եմք, մինչև կհարողանանք բարձրանալ: Հետո գնում: Առա՛ջ:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Նախքան գնալը ասեք նրան, որ երգի:
- ՓՈԶԶՈ.— Ո՞վ:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Լաքին:
- ՓՈԶԶՈ.— Երգի՞:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Այո: Կամ մտածի: Կամ արտասանի:
- ՓՈԶԶՈ.— Բայց նա համր է:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Հա՛մր:
- ՓՈԶԶՈ.— Համր: Նա չի կարող նույնիսկ տնրալ:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Հա՛մր: Երբ վանի՞ց:
- ՓՈԶԶՈ. (անսպասելի մոլեգնած).— Դուք ինձ տանջեցիք ձեր անիծյալ ժամանակով: Զգվելի է: Ե՛րբ, ե՛րբ: Մի օր, բախական չէ՞ դա ձեզ, մյուս օրերի նման մի օր, մի օր նա համր դարձավ, մի օր ես կուրացա, մի օր մենք կիպանանք, մի օր մենք ծնվել ենք, մի օր կմեռնենք, նույն օրը, նույն վայրկյանին, բավական չէ՞ դա ձեզ: (Ավելի հանգիստ): Այդպես են ծնվում, գերեզմանի վրա, լույսը թարթում է մի ակնթարթ, հետո գիշեր է նորից: (Նա ձրգում է պարանը): Առա՛ջ:
- Լաքին և Փոզզոն դուրս են գալիս: Վլադիմիրը հետևում է նրանց մինչև բեմի եզրը, նայում է նրանց ետևից: Լսվում է ընկնելու աղմուկ, որը արտացոլվում է Վլադիմիրի ծամածռության մեջ: Վլադիմիրը գրնում է դեպի Էստրադոնը, որը քնած է: Լռություն: Ջննում է նրան մի պահ, հետո ցնցում է, որ արթնանա:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ (կատաղի շարժումներ, անկապ խոսքեր: Վերջապես).—
- Ինչո՞ւ դու ինձ երբեք չես թողնում քնել:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Ես մեռնակությունն զգացի:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես երազ էի տեսնում, որ երջանիկ եմ:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Դա սպանեց ժամանակը:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես երազում տեսա, որ...
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Մի՛ պատմիր: (Լռություն): Ես կասկածում եմ, նա, իսկապես, կո՞ւյր էր:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Կո՞ւյր: Ո՞վ:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Փոզզոն:
- ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Կո՞ւյր:
- ՎԱՐԴԻՄԻՐ.— Նա ասաց, որ ինքը կույր է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Հետո, ի՞նչ կա դրանում:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ինձ թվաց, որ նա տեսնում էր մեզ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու երազում ես տեսել դա: (**Ռադար**): Արի գնանք:

Չե՞նք կարող: Ա՛հ: (**Ռադար**): Դու վստա՞հ ես, որ դա նա չէր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ո՞վ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Գողո՞ն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Բայց ո՞վ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Փոզո՞ն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ամենևի՛ն, ամենևի՛ն: (**Ռադար**): Ամենևի՛ն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Կարծում եմ, կարելի է վեր կենալ: (**Նա ցավով բարձրանում է**): Օ՛, Դիդի՛:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես չգիտեմ այլևս ինչ մտածել:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՛տքս: (**Նա նստում է, փորձում է հանել կոշիկները**): Օգնի՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Քնա՞ծ էի ես, երբ մյուսները տառապում էին: Քնա՞ծ եմ ես հիմա: Վաղը, երբ ես արթնանամ, կամ կարծեմ, որ արթնացած եմ, ի՞նչ կասեմ այսօրվա մասին: Որ Էստրագոնի, իմ ընկերոջ հետ այս տեղում մինչև գիշերվա գալը, ես սպասել եմ Գողոյի՛ն: Որ Փոզոն անցավ իր բեռնակրի հետ և խոսեց մեզ հե՛տ: Երևի: Բայց այդ բոլորում ի՞նչ ճշմարտություն կլինի: (**Էստրագոնը, ապարդյուն պայքարելով իր կոշիկների հետ, ննջում է նորից: Վլադիմիրը նայում է նրան**): Նա ոչինչ չի իմանա: Նա կպատմի ինձ իր ստացած հարվածների մասին և ես նրան մի գազար կտամ: (**Ռադար**): Գերեզմանի վրա մի դժվար ծնունդ: Իսկ այնտեղ՝ փոսում գերեզմանափորը դանդաղ շարժում է իր բահը: Փամանակը մեր ձերանալու համար է: Օդը լի է մեր ճիչերով: (**Նա լսում է**): Բայց սովորույթը մեծ մարդասպան է: (**Նա նորից նայում է Էստրագոնին**): Ինձ նույնպես մեկը նայում է, իմ մասին նույնպես մեկն ասում է. «Նա քնած է, նա ոչինչ չգիտի, թող շարունակի քնել»: (**Ռադար**): Ես չեմ կարող այլևս: (**Ռադար**): Ի՞նչ ասացի ես:

Նա տենդագին շարժվում է ետ ու սուաջ, վերջապես կանգնում է ձախ եզրում, խորհում է: Մտնում է Տդան աջից: Նա կանգնում է: Լռություն:

ՏՂԱ.— Ներեցեք, պարո՛ն... (**Վլադիմիրը շրջվում է**): Պր-ն Ալբե՛րտ...

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Դե, ահա՛, նորից: (**Ռադար**): Չե՛ս նախաչում ինձ:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Երեկ դո՞ւ չէիր այստեղ:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Դու առաջին անգամ ե՞ս գալիս:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Դու հաղորդելու բան ունես պր-ն Գողոյից:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Նա այս երեկո չի գա:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Բայց նա կգա վաղը:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Առանց խաբելու:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Դու որևէ մեկին հանդիպեցի՞ր:

ՏՂԱ.— Ոչ, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Երկու ուրիշ... (նա տատանվում է)... մարդու:

ՏՂԱ.— Ես ոչ մեկին չտեսա, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ի՞նչ է անում նա, պր-ն Գողոն: (Լռություն): Լսո՞ւմ ես:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Դե՞:

ՏՂԱ.— Նա ոչինչ չի անում, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Ինչպե՞ս է քո եղբայրը:

ՏՂԱ.— Նա հիվանդ է, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Երևի երեկ նա էր եկել:

ՏՂԱ.— Չգիտեմ, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԱՍԻՄԻՐ (մեղմորեն).— Նա մորուք ունի՞, պր-ն Գողոն:

ՏՂԱ.— Այո, սը՛ր:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Բա՞ց, թե՞... (նա տատանվում է)... թե՞ սև:

ՏՂԱ.— Կարծում եմ, այն սպիտակ է, սը՛ր:

Լռություն:

ՎԱՍԻՄԻՐ.— Աստված ողորմյա՛մ մեզ:

Լռություն:

ՏՂԱ.— Ի՞նչ ասեմ պր-ն Գողոյին, սը՛ր:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ասա նրան... (նա տատանվում է)... ասա նրան, որ
դու տեսար մեզ և որ... (նա տատանվում է)... որ դու տեսար
մեզ: (Դադար: Վլադիմիրը առաջ է գնում, Տղան ետ է ցատկում,
Վլադիմիրը կանգնում է, Տղան նույնպես կանգնում է): Դու վըս-
տա՞ն ես, որ տեսար ինձ, հա՞, դու չե՞ս գա և ասի ինձ վաղը, որ
առաջ երբեք ինձ չես տեսել:

Լռություն: Վլադիմիրը անապասելիորեն ցատկում է առաջ, Տղան
խուսափում է նրանից և դուրս գալիս վազելով: Լռություն: Արևը մաշ
է մտնում, լուսինը ծագում է: Ինչպես առաջ: Վլադիմիրը կանգնում է
անշարժ և կռանում է: Էստրագոնը արթնանում է, հանում է կոշիկները,
կանգնում է՝ դրանք ձեռքերին, գնում և դնում է դրանք ցած՝ բեմի
կենտրոնում, դիմացը, գնում է դեպի Վլադիմիրը, նայում նրան:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ է եղել քեզ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչինչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես գնում եմ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ես էլ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես երկա՞ր էի քնել:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չգիտեմ:

Լռություն:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ո՞ր պետք է գնանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ հեռու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Օ՛, այո, արի հեռու գնանք այստեղից:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Չենք կարող:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչո՞ւ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Մենք պետք է վաղը ետ գանք:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ինչի՞ համար:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Գողոյին սպասելու:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ա՛հ: (Դադար): Նա չեկա՞վ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ոչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ հիմա շատ ուշ է:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Այո, հիմա գիշեր է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ երե թողնե՞նք ու գնանք: (Դադար): Թողնենք ու
գնանք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Նա մեզ կպատժի: (Լռություն: Նա նայում է ծառին):

Ամեն ինչ մեռած է, բացի ծառից:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (նայելով ծառին).— Ի՞նչ է սա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Ծառ է:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո, բայց ի՞նչ ծառ է:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Չգիտեմ: Ուտենի:

Էստրագոնը Վլադիմիրին քաշում է դեպի ծառը: Նրանք կանգնում են անշարժ դրա դիմաց: Լռություն:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե կախվե՞նք սրանից:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Ինչո՞վ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու պարանի կտոր չունե՞ս:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Ոչ:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ դեպքում չենք կարող:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Արի գնանք:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Սպասիր, ես գոտի ունեմ:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Դա շատ կարճ է:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու կհրես իմ ոտքերից:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Իսկ ո՞վ կհրի իմից:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծիշտ է:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Միևնույնն է, ցույց տուր: **(Էստրագոնը թուլացնում է իր շավվարը պահող պարանը: Ծավվարը իջնում է մինչև ծընկերը: Նրանք նաշում են պարանին):** Ծայրահեղ դեպքում դա էլ լույս կտանի: Բայց դա բավական ամո՞ր է:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ծուտով կտեսնենք: Արի:

Ամեն մեկը վերցնում է պարանի մի ծայրը և ձգում: Այն կտրվում է: Նրանք համարյա ընկնում են:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Բանի պետք չէ:

Լռություն:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու ասացիր, որ վաղը ե՞տ պիտի գանք:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Այո:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Այդ դեպքում կարող ենք մի լավ պարան բերել:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Այո:

Լռություն:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Դիդի՛:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Այո:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Ես այսպես շարունակել չեմ կարող:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Ահա թե ինչ ես դու մտածում:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Եթե բաժանվե՞նք: Դա կարող է մեզ համար ավելի լավ լինել:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Մենք կկախվենք վաղը: **(Դադար):** Եթե Գողոն չգա:

ԼՍՏՐԱԳՈՆ.— Իսկ եթե նա գա՞:

ՎԱՌԻՄԻՐ.— Մենք փրկված կլինենք:

Վլադիմիրը հանում է գլխարկը (Լաքիինը), նայում է ներսը, շո-
շափում է ներսը, ցնցում է, կտտացնում եզրին, նորից դնում գլխին:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Լավ: Կգնա՞նք, թե՞ ոչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հագի՛ր շալվարդ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Ի՞նչ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հագի՛ր շալվարդ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Դու ուզում ես, որ ես շալվարս հանե՞մ:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Հագի՛ր շալվարդ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ (գլխի ընկնելով, որ շալվարը ցած է սահել).— Իրոք:

Նա բարձրացնում է շալվարը: Լռություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ.— Լավ: Կգնա՞նք, թե՞ ոչ:

ԷՍՏՐԱԳՈՆ.— Այո, արի գնանք:

Նրանք շեն շարժվում:

Վ ա ր ա գ ո յ թ